



Verkenning elektronisch factureren

In opdracht van het Forum Standaardisatie

FS-20070307.05C

CONCEPT (document moet nog door Sander Zwienink worden aangepast)

Auteur

sazwi

Documentnummer

Kenmerk

Versie

Versie

Status

Concept

Datum

Den Haag, 15 februari 2007



Documentbeheer

Documenthistorie

Datum	Versie	Auteur	Opmerkingen

Goedkeuring

Datum	Versie	Goedgekeurd door	Opmerkingen

Gerelateerde documenten

- [Verwijzing naar een gerelateerd document]
- [Verwijzing naar een gerelateerd document]



Inhoud

1	Inleiding	6
1.1	Aanleiding.....	6
1.2	Omschrijving opdracht	6
1.3	Samenwerking voorop	6
2	Wat is elektronisch factureren	7
2.1	Definitie factuur	7
2.2	Definitie en scope van elektronisch factureren	7
3	Waarom elektronisch factureren	9
3.1	Een eerste inschatting, de achtergrond	9
3.2	Voordelen voor het bedrijfsleven	12
3.2.1	Nader bekeken: Corporates	15
3.2.2	Nader bekeken: MKB	16
3.2.3	Nader bekeken: Banken, dienstverleners,	16
3.3	Voordelen voor de overheid	17
4	Juridisch kader, wet- en regelgeving	18
4.1	Wet- en regelgeving	18
4.2	Intermezzo: wat is een digitale handtekening	18
4.3	De EU richtlijn 2001/115/EG	19
4.4	De Nederlandse implementatie van de EU richtlijn	20
4.5	De situatie in andere EU lidstaten	20
4.6	Het bewaren van gegevens	21
5	Rollen, regels en standaarden	23
5.1	Rollen, partijen, acties en functies	23
5.2	Intermezzo: Authenticatie	25
5.3	Regels en standaarden	25
5.3.1	UNIFI - ISO 20022 XML	26
5.3.2	FINVOICE	27
5.3.3	BMF 100 / EBL100	28
5.3.4	UBL 2.0	28
5.4	(Standaardisatie- / Regelgeving-)Organisaties	29
5.4.1	Ontwikkelingen vanuit CEN / ISSS (e-Invoicing)	29
5.4.2	Ontwikkelingen vanuit CEN / ISSS (e-Procurement)	32
5.4.3	UN/CEFACT	33
5.4.4	Euro Banking Association (EBA)	33
5.4.5	Euro Associations of Corporate Treasurers (EACT)	34
5.4.6	XBRL en NTP	35



5.5	Infrastructuur	35
5.5.1	VANS netwerk	35
5.5.2	De Overheids Transactie Poort	36
6	Het speelveld van elektronisch factureren	38
6.1	Nationale initiatieven	38
6.2	Europees en Internationaal	39
6.3	Landen	42
6.3.1	Overige EU landen, landen buiten de EU	45
7	De weg naar elektronisch factureren	46
7.1	Zaken die een mogelijk verband hebben met elektronisch factureren	46
7.1.1	Definitie van elektronisch factureren	46
7.1.2	Implementatie van elektronisch factureren	46
7.1.3	Acceptatie van elektronisch factureren.....	47
7.1.4	Operatie van elektronisch factureren.....	49
7.2	Uitgangspunten en randvoorwaarden	49
7.2.1	Een aanpak op basis van rule book, business rules en standaards	49
7.2.2	Gebaseerd op één internationale standaard.....	49
7.2.3	Niet conflicteren met relevante initiatieven	50
7.2.4	Geen verschil tussen B2G en B2B	50
7.2.5	Borging participatie MKB	50
7.2.6	Gebaseerd op een gemeenschappelijke 'business case'	50
7.2.7	Laagdrempelig	50
7.2.8	Passen binnen bestaande regelgeving	51
7.2.9	Vermijden van onzekerheid	51
7.2.10	Vermijden van belemmeringen	51
8	Analyse.....	52
8.1	Veel bedrijvigheid rondom het thema, maar gebrek aan coordinatie	52
8.2	Geen noodzaak voor een standaard, maar het is wel dringend gewenst.....	52
8.3	Convergentie in Europa	52
8.4	Geen wens tot wetgevend ingrijpen.....	52
8.5	Te vroeg voor een implementatie	53
8.6	De overheid als launching customer.....	53
8.6.1	Uitdagen versus afwachten	53
8.6.2	De initiatiefnemer.....	53
8.6.3	E-Procurement of alleen elektronisch factureren	54
9	Advies aan het College	55
9.1	Benoemen van het onderwerp	55
9.2	Instellen van een community	55



9.3	Monitoring.....	56
10	Advies vervolg	57
11	Bijlagen	58
11.1	eInvoicing	58
11.1.1	De plaats van (elektronisch) factureren in bedrijfsproces	58
11.1.2	soorten informatie overdracht	61
11.1.3	Modellen voor elektronische informatie overdracht.....	62
11.2	Wetgeving m.b.t. elektronische handtekeningen.....	64
11.3	Een voorbeeld van de informatie in een elektronische factuur	66
11.4	Typen facturen.....	68



1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Omdat gegevensverwerking ten dienste van bedrijfsprocessen een ontwikkelingsstadium lijkt te hebben bereikt waarbij deze veelal geautomatiseerd geschiedt, ontstaat het beeld dat kosten kunnen worden bespaard door het gebruik van papier, als medium om gegevens over te brengen, waar mogelijk uit te bannen.

Eén van de eerste toepassingen die dan onder de aandacht komt is die van 'de factuur'. Elektronisch factureren wordt inmiddels algemeen gezien als een kans voor overheid en bedrijfsleven om lastenreductie te behalen. Vooralsnog slagen de publieke en private partijen er echter niet in om de ingeschatte voordelen te realiseren. Onduidelijk blijft waarom elektronisch factureren niet (spontaan) 'van de grond komt'.

1.2 Omschrijving opdracht

In de vergadering van het Forum Standaardisatie van 13-12-2006 is besloten om het Bureau Forum Standaardisatie in samenwerking met de sponsor een verkenning uit te laten voeren naar het onderwerp 'elektronisch factureren'. Deze verkenning heeft een meervoudig doel:

- het verschaffen van inzicht in het onderwerp zélf: 'wat is het eigenlijk';
- het verschaffen van inzicht in actuele, nationale en internationale, ontwikkelingen die een verband hebben met elektronisch factureren, dan wel invloed (kunnen) hebben op de wijze waarop de toepassing tot stand kan komen;
- het verschaffen van inzicht in de bijdrage die het Forum en College Standaardisatie kunnen leveren, c.q. de maatregelen die zij kunnen nemen, om knelpunten weg te nemen die een grootschalige toepassing van elektronisch factureren in Nederland belemmeren (zonder dat hen daarbij een rol als 'trekker' is toebedacht).
- Verschaffen van inzicht in de daarmee gepaard gaande uitgangspunten en noodzakelijke randvoorwaarden.

1.3 Samenwerking voorop

De verkenning stelt samenwerking centraal, er van uitgaande dat zowel overheid als bedrijfsleven profijt kunnen hebben van elektronisch factureren, maar dat dit profijt slechts optimaal kan zijn indien de toepassing in synergie tot stand is gekomen. Het streven is dan ook om overheid en bedrijfsleven samen te laten bepalen welke vervolgstappen nodig en gewenst zijn, en hoe deze zouden moeten worden gezet.



2 Wat is elektronisch factureren

Dit hoofdstuk omschrijft het kader en bevat de definitie voor elektronisch factureren, zoals die in het kader van deze verkenning zullen worden gebruikt.

2.1 Definitie factuur

Ondernemers verstrekken, naar aanleiding van geleverde goederen of diensten, een factuur. Niet alleen als onderdeel van een proces om de inkomsten, en daarmee de bedrijfsvoering, te borgen, maar ook omdat dat verplicht is vanwege de wettelijke administratie- en bewaarplicht, de te betalen BTW en andere belastingen. Een factuur is dus:

een rekening voor geleverde goederen of verleende diensten die voldoet aan de voorgeschreven vereisten.¹

Factureren maakt dus onderdeel uit van het inkoop- en verkoopproces; dit kader vormt de basis voor deze verkenning.

2.2 Definitie en scope van elektronisch factureren

Voor elektronisch factureren (ook wel digitaal factureren genoemd) kan onderscheid worden gemaakt in: EIP(P) en EBP(P). Ter wille van het schetsen van het juiste beeld zullen, daar waar dat wenselijk wordt geacht, de Engelstalige begrippen worden aangehouden.

EBP(P)

Electronic Bill Presentment (and Payment), ook wel EBP(P) genoemd, is het aanbieden (en betalen) van facturen via internet in een business to consumer -context (B2C). Dit is meestal een vrij eenvoudig proces dat vooral populair is bij bedrijven met veel klanten, zoals nutsbedrijven.

EIP(P)

Electronic Invoice Presentment (and Payment), ook wel EIP(P) genoemd, is het aanbieden en betalen van facturen via internet in een business2 to business-context (B2B).

De (P) in bovenstaande aanduidingen geeft aan dat het niet altijd vereist is dat er een betalingsmodule aan het verstrekken van de factuur is gekoppeld, dus is EIP en EBP

¹ Zie <http://www.belastingdienst.nl/zakelijk/omzetbelasting/glos/glos-06.html>

² Het woord 'business' wordt gebruikt als begrip om bedrijven van klein (MKB) tot groot (corporates, multinationals) aan te duiden.



ook mogelijk. Deze verkenning richt zich alleen op de wereld van EIP(P), en zal daarvoor ook de aanduiding eInvoicing gebruiken.

De scope van deze verkenning is gericht op het toepassen van elektronisch factureren in de volgende omgevingen:

- Business to Business (B2B), voor zowel de zijde van de koper als de verkoper.
- Business to Government (B2G) voor de zijde van de verkoper (B) zowel als de zijde van de koper (G)

De verkenning zal de focus leggen op elektronische facturen; voor zover onontbeerlijk voor (het kunnen toepassen van) elektronische facturen zal ook worden ingegaan op:

- De vereisten t.a.v. authenticatie en integriteit van elektronische bestanden en documenten.
- De vereisten t.a.v. opslag en archiveren van elektronische bestanden en documenten.

De verkenning gaat niet in op de toepassing van elektronische facturen in de 'business to consumer' (B2C) relaties, noch op de (geautomatiseerde) wijze waarop de be- en verwerking van elektronische formulieren bij zender en ontvanger intern plaatsvindt.

In paragraaf 11.1 wordt, ter toelichting en beeldvorming, nader op procesmatige en technische aspecten van elektronisch factureren ingegaan.



3 Waarom elektronisch factureren

3.1 Een eerste inschatting, de achtergrond

Elektronisch bestellen en factureren zijn onderdelen van wat in de regel 'e-Procurement' wordt genoemd. e-Procurement kan worden gedefinieerd als het ondersteunen van het tactische en operationele inkoopproces met behulp van internettechnologie.

Andere vormen van 'e-Procurement' zijn

- Elektronisch aanbesteden (het ondersteunen van het tactische inkoopproces, van specificeren tot en met contracteren);
- Elektronisch marktonderzoek (het zoeken naar goederen en diensten van leveranciers die geschikt zijn om aan geïdentificeerde behoeften te voldoen);
- Elektronisch veilen (het toepassen van dynamische mechanismen van prijsvorming);
- Contractmanagement (het beheren van lopende en aflopende contracten).

Factureren maakt dus onderdeel uit van de processen m.b.t. inkopen en verkopen van goederen, waarbij acties van verkopende en kopende partij tijdvolgordelijk in een logisch verband plaatsvinden. De voor deze verkenning belangrijkste acties kunnen (vereenvoudigd) als volgt worden weergegeven:

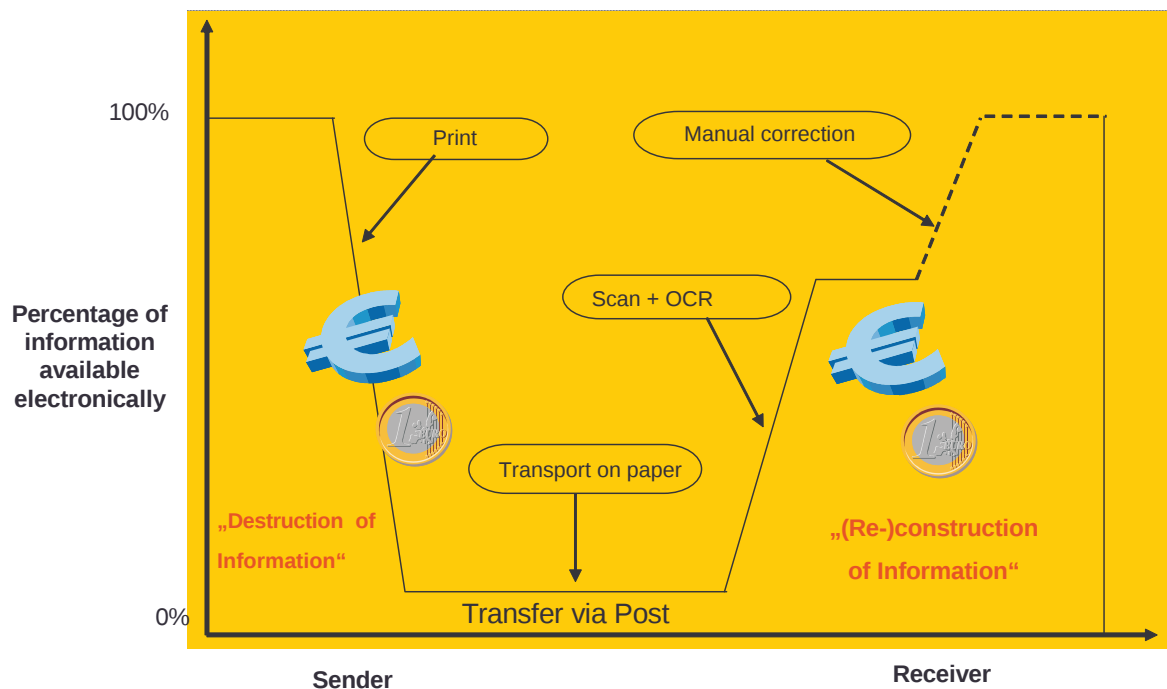


- **Aanbieden** (verkoper). Dit deelproces bevat de handelingen voor het aanleveren van een catalogus of het offreren van goederen of diensten
- **Bestellen** (koper). Dit deelproces bevat de handelingen nodig voor het bestellen van één of meer goederen of diensten.
- **Leveren** (verkoper, koper). Dit deelproces bevat de handelingen rondom het verzenden van goederen of het leveren van diensten door de verkoper, resp. het ontvangen van goederen of het afnemen van diensten (en het bevestigen ervan aan de verkoper) door de koper.
- **Factureren** (verkoper). Dit deelproces bevat de handelingen nodig voor het versturen, ontvangen en afhandelen van een factuur.
- **Betalen** (koper)

Het uitbrengen van een (papieren) factuur kost de verkoper geld; het verwerken van een (papieren) factuur door de ontvangende partij kost die partij óók geld en meestal zelfs een veelvoud ervan.



Omdat (papieren) facturen worden afgeleid van gegevens die veelal al elektronisch voorhanden zijn én worden gebruikt om weer naar elektronische gegevens te worden vertaald, is het aannemelijk dat zowel verkoper als koper door het overslaan van de papieren factuur en het overstappen op 'digitaal factureren' een aanzienlijke kostenbesparing kan realiseren, schematisch weergegeven in onderstaande figuur.



De besparingen die in potentie zouden kunnen worden behaald zijn al onderwerp geweest van diverse studies door verschillende partijen. De getallen die worden genoemd zijn:

- Aan de zijde van de verkoper: € 5 - € 15 per factuur.
- Aan de zijde van de koper € 25 - € 60 per factuur.

De spreiding van deze besparingsgetallen vloeit voort uit verschillende benaderingsmethoden, waarbij meer of minder omgevingsrelaties en/of de invloed op meer of minder aanpalende proces-stappen in de berekening is meegenomen. Daarbij moet worden gedacht aan:

- (directe) kosten die gepaard gaan met:
 - o Afhandeling van papieren facturen, w.o. drukken, envelopperen, verzenden,
 - o overnemen van gegevens,
 - o scannen, corrigeren,
 - o verifiëren tegen bestellingen en ontvangen leveringen,



- o opdracht geven tot betaling, verwerken van binnengekomen betaling, verifiëren tegen uitgestuurde factuur,
- o etc.
- (indirecte) kosten die gepaard gaan met:
 - o niet vrij beschikbaar zijn van deel van bedrijfskapitaal, vertraging, etc.
 - o onnodig hoog crediet-risico
 - o fraude-risico's
 - o milieubelasting (kappen van hout, energieverbruik papierproductie,)
 - o concurrentie-elementen als gevolg van in gebruik zijnde diversiteit aan middelen en standaarden (kosten bij overstap)
 - o het langer duren van processen ('store and forward') dan noodzakelijk ('real time completion')
 - o etc.

De te behalen voordelen zijn, over het geheel beschouwd en zonder de effecten tot in detail financieel door te rekenen, van een zodanige magnitude dat het bevreemding mag wekken dat het toepassen van elektronisch factureren niet reeds geruime tijd geleden - toen stand van technologie én wettelijk kader het mogelijk maakten - spontaan en breed tot stand is gekomen.

Merk op:

- De voordelen van het toepassen van een elektronische vorm van factureren zijn dus in een B2B of B2G omgeving het grootst als elektronisch factureren wordt uitgevoerd in combinatie met het (zoveel als mogelijk) óók elektronisch uitvoeren van andere processtappen. Dan is immers alle informatie over de bestelde en geleverde producten of diensten overal elektronisch aanwezig. Facturen kunnen dan eenvoudig en geautomatiseerd met de bestellingen en de leveringen worden vergeleken. Of er kan worden afgezien van facturering door de leverancier en direct worden betaald op basis van de beschikbare informatie in het e-Procurement systeem³.
- De grootte van de effecten hangt enerzijds af van de bestaande situatie. Immers, hoe 'slechter' de bestaande situatie, des te groter de verwachte effecten (vaak tevens gepaard gaande met een complexere invoering). De grootte van de effecten hangt anderzijds af van het toepassingsgebied, zijnde dat deel van het inkoopvolume waar elektronisch bestellen en factureren kan worden toegepast. Naarmate het op een groter deel van de inkoopvolume kan worden toegepast en het toepassingsgebied dus groter wordt, des te groter de effecten zijn.
- Het introduceren (en ingang doen vinden) van elektronisch bestellen, factureren en betalen kan (kwantitatieve en kwalitatieve) niet alleen bijdragen leveren aan de business van de B.V. Nederland. Er kunnen ook bijdragen worden geleverd aan het nakomen van de verplichtingen die de Nederlandse

³ In de gegevensverstrekking waarin moet worden voorzien om bv. aan belastingwetgeving



overheid is aangegaan in het kader van het akkoord van Lissabon (en/of i2010) c.q. die haar zijn opgelegd.

In onderstaande paragrafen worden deze voordelen voor een aantal afzonderlijke sectoren / doelgroepen nader kwalitatief weergegeven. Het kwantitatief vaststellen van de bijdragen valt buiten het kader van deze verkenning en zal, desgewenst, deel van het vervolg moeten uitmaken.

3.2 Voordelen voor het bedrijfsleven

Het toepassen van elektronische facturen moet worden gezien in de volgende context (een nader gepreciseerde beschrijving van hetgeen aan het begin van dit hoofdstuk werd gesteld):

1. **Het aanmaken van bestelaanvragen.** Gebruikers maken op gestandaardiseerde wijze hun bestelaanvragen aan en kiezen goederen en diensten uit (veelal vanuit een vooraf vastgesteld assortiment vanuit een elektronische catalogus);
2. **Het goedkeuren van bestelaanvragen.** Goedkeuring geschiedt door hiërarchisch of functioneel verantwoordelijken via workflows en verloopt in sommige gevallen zelfs geheel geautomatiseerd;
3. **Het uitvoeren van budgetcontroles.** Gedurende het proces heeft de goedkeurder de mogelijkheid te bekijken wat de uitputting van het beschikbare budget is;
4. **Het versturen van bestellingen** (op basis van goedgekeurde bestelaanvragen) naar leveranciers. Leveranciers ontvangen bestellingen op elektronische wijze
5. **Het ontvangen van facturen.** Leveranciers leveren hun facturen op elektronische wijze aan;
6. **Het 'matchen' van facturen** met bestellingen en leveringsprestaties. Dit matchen gebeurt volledig geautomatiseerd. Bij afwijkingen wordt met behulp van workflows (in- en extern) nadere informatie opgevraagd;
7. **Het betaalbaar stellen van goedgekeurde facturen.** Op elektronische wijze worden betalingsopdrachten verstrekt.

Bij het elektronisch overdragen van factuurinformatie (5) moeten er, door zendende en ontvangende partij, afspraken worden gemaakt over het formaat waarin deze factuur elektronisch wordt verstuurd.

In de meest elementaire vorm wordt de elektronische factuur als een plaatje, dus een exacte replica van de papierenversie, overgedragen. Het aldus nabootsen van de papieren versie heeft als gevolg dat de gebruiker een vertrouwd document op het beeldscherm ziet. Maar hij zal zich op termijn gaan afvragen welke toegevoegde waarde de elektronische versie van een papieren document heeft. Nog afgezien van de inefficiëncy problemen die gaan ontstaan door deze vorm van elektronische facturen te introduceren in de, oorspronkelijk op papieren facturen gebaseerde,



bestaande processen. Deze invulling zal er al snel toe leiden dat aan de ontvangende zijde de factuur weer wordt afgedrukt en verwerkt als oorspronkelijk, waardoor veel van de mogelijke besparingen niet kunnen worden bereikt. Deze vorm wordt dus in deze verkenning verder buiten beschouwing gelaten⁴.

Als voor een elektronische versie van een papieren factuur niet wordt gekozen voor een elektronische replica, maar voor een bestand waarin de factuurgegevens digitaal staan, ontstaat een ander scenario (zie, voor de beeldvorming, het voorbeeld in 11.3).

Dit bestand wordt dan als een basis gebruikt voor een 'on-the-fly' transformatie: op het moment dat de gegevens ter inzage voor een medewerker uit het bestand worden gehaald worden ze gebruikt om een document samen te stellen dat als een factuur op een beeldscherm wordt weergegeven (zie het voorbeeld met de schermafdruck uit 11.3).

Dit scenario ligt aan de basis van de werkwijze waarbij de factuurgegevens door de verkoper elektronisch beschikbaar worden gesteld, maar waarbij de koper zélf actie moet ondernemen om deze gegevens bij de verkoper te kunnen inzien. (Het 'Seller Direct model, zie paragraaf 11.1.3)

Ook hier bestaat overigens het gevaar dat aan de ontvangende zijde de factuur weer wordt afgedrukt en verwerkt als oorspronkelijk, waardoor veel van de mogelijke besparingen niet kunnen worden bereikt. Dit gevaar kan worden verminderd door de applicatie waarmee de koper de factuurgegevens kan benaderen te voorzien van functionaliteit waarmee de betaling van de betreffende factuur kan worden geïnitieerd.

Deze vorm van EIPP kan, indien voor het communicatie-medium t.b.v. de toegang tot de factuurgegevens van 'een browser' en Internet gebruik wordt gemaakt (Analoog aan 'thuisbankieren' via de PC), voor bepaalde doelgroepen c.q. in bepaalde scenario's de drempel voor het toepassen van elektronische facturen minimaliseren.

Het scheiden van verwerking en weergave van factuurgegevens ligt aan de basis van de (optimale) mogelijkheden tot besparingen resp. verbetering van efficiëncy en vergroten van de functionaliteit, immers: als, via een elektronisch bestand, de factuurgegevens volledig automatisch geboekt kunnen worden op de juiste kostenplaats en kostensoort in de financiële administratie. Om dit nader te kunnen toelichten wordt even iets dieper op de facetten van factuurverwerking ingegaan.

De traditionele verwerking van facturen kent drie fasen:

⁴ Heel misschien kan het genoemde scenario in bepaalde, specifieke, situaties worden benut als eerste stap in een groeppad waarbij gebruikers op een latere termijn de uitgebreidere mogelijkheden geboden worden.

**1. Invoer**

- a. Vastleggen
- b. Coderen

2. Verwerking

- a. Boeken
- b. Circuleren
- c. Goedkeuren

3. Archiveren

- a. Archiveren
- b. Rapporteren

Elk van deze fasen brengt zijn eigen perikelen met zich mee: van stempelen, visueel 'matchen' van inkoop orders tegen ontvangen facturen, invoeren, coderen vanaf papier (fase 1) via tijdrovend routeren, zoekraken, vertraging (fase 2) tot overvolle archieven en achterlopende rapportages (fase 3).

Elektronische factuurverwerking biedt dus voordelen, afhankelijk van de gekozen uitvoeringvorm, maar op zijn minst toch altijd:

- Procesoptimalisatie
- Vermindering van procesfouten en daarmee gepaard gaande kosten
- Voordelen van digitale archivering

Deze drie aspecten kunnen als volgt nader worden gepreciseerd, waarbij voor de eenvoud even geen onderscheid wordt gemaakt tussen aspecten die koper en/of verkoper, dan wel 'business' en/of overheid betreffen.

- **Optimaliseren factuurverwerkingsproces**

- o Algemeen

Vermindering van de operationele verkoopproceskosten;
 Professionelere inkoop- en verkoop- functie

- o Kortere doorlooptijd

Invoer (scannen, factuur in digitale vorm)
 Verwerken vanaf beeldscherm, w.o. aanbieden aan besteller /
 budgethouder

- o Betere controle

Factuur nooit meer zoek
 Voor iedere factuur een logboek
 'Audit-trail'
 Inzicht in de kosten
 Adequaat antwoord aan leverancier
 Minder kosten om (aan verkoper zijde: nieuwe klanten, aan
 koper zijde: nieuwe leveranciers) op een elektronische wijze
 van factureren aan te sluiten



- **Vermindering procesfouten en daarmee gepaard gaande kosten**
 - o Algemeen
 - Betere verstrekking van relevante informatie
 - Standaardisatie;
 - Door het invoeren van elektronisch bestellen en factureren neemt de flexibiliteit en de beheersing toe.
 - Reductie van de management kosten
 - Snelheid, Doelmatigheid, Afname van fouten,
 - o Automatische procescontrole
 - Door workflows worden overeengekomen werkwijzen automatisch gevolgd en worden uitzonderingen/afwijkingen door de afgesproken functionaris afgehandeld.
 - Bevoegdheden bewaakt
 - Routing factuur automatisch bepaald en traceerbaar
 - Actief ingrijpen bij vertraging door afwezigheid
 - Informatie over de prestaties van o.a. de leveranciers en de interne gebruikers sneller beschikbaar en beter gestructureerd.
 - o Fouten sneller oplosbaar
 - Factuur snel opvraagbaar
 - Reductie van data-fouten omdat gegevens eenduidig en op gestandaardiseerde wijze worden aangeleverd;
 - Betere aandacht voor probleemfacturen
 - o Bewaken en betalen
 - Verhoogde efficiëntie:
 - Kortere doorlooptijden en verhoogde flexibiliteit;
 - Beter cashmanagement (wanneer welke factuur te betalen).
 - Betere en betrouwbare betaling:
 - omdat bestelgegevens bij de bron (de bestelaanvraag met referentie naar een overeenkomst) worden vastgelegd en gedurende het gehele
- **Voordelen van digitale archivering**
 - o Algemeen
 - Betere informatievoorziening
 - Minder beslag financiële afdeling
 - Betere (minder fouten, actueler) management informatie
 - Opslagmogelijkheden

3.2.1 Nader bekeken: Corporates

In de wereld van de corporates (B2B, B2G) waar:

1. elektronische facturen zowel aan de zijde van de koper als de verkoper worden toegepast.
2. de factuurinformatie zonder tussenkomst van mensenhanden automatisch kan worden verwerkt
3. elektronische facturen deel uit maken van een reeks van processtappen die óók in elektronische vorm worden uitgevoerd



zullen vrijwel alle bovengenoemde voordelen in méér of mindere mate van toepassing kunnen zijn.

3.2.2 Nader bekeken: MKB

In de wereld van het MKB (B2B, B2G) kan het volgende worden waargenomen:

Business (MKB) als ontvanger van elektronische factuur

1. de informatie uit elektronische facturen kan veelal niet rechtstreeks en geautomatiseerd door de verkoper aan gegevensverwerkende systemen van de koper worden overgedragen.
Veelal zal hier gebruik worden gemaakt van het door de verkoper aan koper ter beschikking stellen van facturen in elektronische vorm volgens het 'Seller Direct Model' (zie 11.1) of wellicht het 'Consolidator Model', gecombineerd met functionaliteit om opdracht te kunnen geven tot het verrichten van de bij de factuur behorende betaling. Omdat hierbij veelal menselijk handelen door de koper of één van zijn medewerkers is vereist kunnen lang niet alle bovengenoemde voordelen van toepassing zijn.

Business (MKB) als zender van elektronische factuur

1. de factuurinformatie kan veelal niet rechtstreeks en geautomatiseerd door de verkoper aan gegevensverwerkende systemen van de koper worden overgedragen. Bij de verkoper ontbreken daartoe veelal de middelen.
In plaats daarvan kan de verkoper gebruik maken van dienstverleners die de factuurinformatie bijvoorbeeld op papier (of per fax) ontvangen en deze dan naar een elektronisch formaat converteren en doorsturen naar de koper (zie 11.1). Omdat deze conversies de reden van bestaan (kunnen) zijn van dergelijke dienstverleners kunnen die wél over de noodzakelijke middelen beschikken. Omdat hierbij veelal menselijk handelen door de koper of één van zijn medewerkers is vereist kunnen lang niet alle bovengenoemde voordelen van toepassing zijn.

3.2.3 Nader bekeken: Banken, dienstverleners, ...

Hier worden NIET bedoeld de banken, dienstverleners en overige mogelijke partijen in de rol van koper of verkoper, c.q. ontvanger of verzender van elektronische facturen (zie daartoe voorafgaande paragrafen) maar als partijen die op één of andere manier kunnen bijdragen aan het opstellen, be- en verwerken van elektronische facturen.

In de praktijk blijkt dat voor deze partijen dan een rol is weggelegd als dienstverlener om factuurinformatie (al dan niet elektronisch aangeleverd door de verkoper) te kunnen ontsluiten voor de koper, al dan niet voorzien van functionaliteit tot het opdracht geven van betalingen. Deze rol wordt aangeduid door het vlakje EIPP in zowel het Seller Direct Model als het Buyer Direct Model en ook het vlakje Consolidator in het Consolidator Model (zie 11.1); Zie ook 5.2



3.3 Voordelen voor de overheid

De overheid is een van de grootste, zo niet de grootste afnemer van goederen en diensten in Nederland. Het begrip overheid staat voor ongeveer 1600 organisaties. Al deze organisaties zullen op de een of andere manier van doen hebben met het inkopen van goederen en/of diensten.

Overheidsorganisaties kennen aan de inkopende kant dezelfde voordelen als het bedrijfsleven.

Deze voordelen zullen groter zijn, naar mate overheidspartijen in staat blijken op dezelfde manier goederen of diensten af te nemen.

De voordelen voor de overheid als inkoper zijn vergelijkbaar met de voordelen voor corporates. De overheid heeft maximaal profijt als

1. zowel aan de zijde van de koper als de verkoper worden toegepast.
2. de factuurinformatie zonder tussenkomst van mensenhanden automatisch kan worden verwerkt
3. elektronische facturen deel uit maken van een reeks van processtappen die óók in elektronische vorm worden uitgevoerd.

Deze voordelen zullen groter zijn, naar mate overheidspartijen in staat blijken op dezelfde manier goederen of diensten af te nemen.

Soms treedt de overheid ook op als verkoper van goederen diensten. De voordelen die voor het bedrijfsleven als verkoper gelden ten aanzien van elektronisch factureren zijn dan ook van toepassing op de overheid.



4 Juridisch kader, wet- en regelgeving

4.1 Wet- en regelgeving

Factureren, en in het bijzonder elektronisch factureren, is gebonden aan wet- en regelgeving. Deze regelgeving is bepalend voor de rechten en plichten van overheid, burgers en bedrijven op het gebied van factureren.

De wet- en regelgeving dateert veelal echter van jaren geleden en is niet (optimaal) aangepast aan de huidige stand van zaken c.q. de snelheid waarmee technologieën zich ontwikkelen. Zij kan daardoor onbedoeld het oppakken van nieuwe mogelijkheden door het bedrijfsleven belemmeren, waardoor niet de vruchten kunnen worden geplukt die men voor ogen heeft.

In eerste instantie was het verstrekken van facturen in digitale vorm in Nederland pas juridisch toegestaan nadat de fiscus daarvoor een vergunning had verleend. De vergunningen werden moeizaam en onder zeer strikte condities verstrekt, waardoor alle potentiële voordelen van digitaal factureren volledig teniet werden gedaan.

In december 2001 is de Europese richtlijn elektronisch factureren (2001/115/EG) van kracht geworden. Deze richtlijn is daarna in nationale wetgeving vertaald, waardoor het ook in Nederland is toegestaan om zonder vergunning digitaal te factureren. In navolgende jaren is dit verwerkt in aanpalende wetgeving (2003: Digitale Handtekening, 2004: Wet op de Omzetbelasting).

4.2 Intermezzo: wat is een digitale handtekening

Onder een digitale handtekening, ook wel 'elektronische handtekening' genoemd wordt verstaan:

gegevens

- in elektronische vorm
- die zijn 'vastgehecht'
- aan een elektronisch document

en

- die dienen als methode van authenticatie

De methode voor authenticatie wordt vermoed voldoende betrouwbaar te zijn als elektronische handtekening als deze:

- op unieke wijze is verbonden aan de ondertekenaar
- het mogelijk maakt de ondertekenaar uniek te identificeren
- tot stand komt met middelen die de ondertekenaar onder zijn uitsluitende controle kan houden
- op zodanige wijze aan het elektronische bestand waarop zij betrekking heeft verbonden is, dat elke wijziging achteraf van de gegevens kan worden opgespoord
- gebaseerd is op een gekwalificeerd certificaat
- aangemaakt is met een veilig middel



4.3 De EU richtlijn 2001/115/EG

De Europese richtlijn 2001/115/EG ⁵ maakt elektronisch factureren mogelijk. Deze richtlijn stelt dat elektronisch factureren toegestaan is mits:

1. De afnemer / koper heeft bevestigd een factuur in elektronisch formaat te willen accepteren.
2. De authenticiteit van de herkomst en de integriteit van de inhoud worden gewaarborgd door middel van:
 - Een beveiligde elektronische handtekening ofwel een geavanceerde elektronische handtekening⁶. Lidstaten kunnen eisen dat de handtekening is voorzien van een goedgekeurd certificaat, de handtekening wordt dan een gekwalificeerde elektronische handtekening.
 - EDI (Electronic Data Interchange)
 - Een andere manier onder de voorwaarde dat de lidstaat dit goedkeurt

Bij het van kracht worden van de EU richtlijn is de lidstaten verzocht de richtlijn uiterlijk per 1 januari 2004 in nationale wetgeving te vertalen. In 11.2 wordt op hoofdlijnen aangegeven welke verschillende interpretaties er door de lidstaten zijn gegeven aan de eisen t.a.v. het gebruik van elektronische handtekeningen in elektronische facturen én de implicaties daarvan bij het versturen van een elektronische factuur tussen twee partijen in lidstaten met een verschillende interpretatie.

Bij de richtlijn zijn randvoorwaarden aangegeven die interessant zijn om in dit verband te noemen. Deze betreffen:

1. Gebruik van EDI
 - o Lidstaten kunnen een kort aanvullend overzicht op papier vereisen
 - o Andere methoden voor elektronisch factureren
 - o Voorafgaande kennisgeving (tot 31-12-2005)
 - o Specifieke voorwaarden
 - o voor elektronische facturen vanuit een land zonder overeengekomen rechtsinstrument voor wederzijdse bijstand
2. Vorm van opslag:
 - o Manier waarop informatie wordt verzonden:
 - o Papier mag niet worden gedigitaliseerd
 - o Elektronische facturen dienen elektronisch te worden bewaard
 - o Elektronisch factureren: de gegevens die de authenticiteit van de herkomst en de integriteit van de inhoud garanderen moeten ook worden opgeslagen

⁵ <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0115:nl:HTML>

⁶ Definitie geavanceerde elektronische handtekening:

- op unieke wijze aan de ondertekenaar verbonden
- maakt het mogelijk om de ondertekenaar te identificeren
- komt tot stand met middelen die de ondertekenaar onder zijn uitsluitende controle kan houden
- op zodanige wijze verbonden met gegevens dat elke wijziging achteraf van de gegevens kan worden opgespoord



- o Opslag van facturen die worden ontvangen door niet belastingplichtigen op hun grondgebied
- 3. Plaats van opslag:
 - o Indien buiten lidstaat: voorafgaande kennisgeving
 - o Indien geen volledige on-line toegang langs elektronische weg mogelijk is: opslag in de eigen lidstaat
- 4. Duur van opslag: Vastgesteld door lidstaat = geen harmonisatie

4.4 De Nederlandse implementatie van de EU richtlijn

In Nederland is de implementatie van de EU richtlijn opgenomen in de wet op de omzetbelasting.⁷

In Nederland zijn de volgende vormen van elektronisch factureren toegestaan:

1. Een geavanceerde elektronische handtekening. In Nederland is het niet verplicht gebruik te maken van een gekwalificeerde elektronische handtekening.
2. Elektronische uitwisseling van gegevens via EDI
3. Een andere methode mits deze is gemeld aan de inspecteur van de belastingdienst.

Uit de Nederlandse implementatie van de richtlijn valt af te leiden dat de Nederlandse overheid in beginsel positief staat ten opzichte van elektronisch factureren.

4.5 De situatie in andere EU lidstaten

EU-landen hebben de richtlijn verschillend geïnterpreteerd. De huidige status is als volgt:

- elektronisch factureren met EDI is in alle lidstaten toegestaan
- een gekwalificeerde handtekening is toegestaan, maar sommige lidstaten kiezen er voor dat dit is gebeurd met een nationaal goedgekeurd certificaat. In sommige
- andere methoden worden niet overal toegestaan.

PricewaterhouseCoopers⁸ heeft onderzocht wat de verschillen zijn in implementatie van EU-richtlijn 2001/115/EG. In onderstaande tabel is schematisch opgenomen hoe de landen de richtlijn hebben geïnterpreteerd.

⁷ <http://wetten.overheid.nl/cgi-bin/deeplink/law1/title=Wet%20op%20de%20omzetbelasting%201968>

⁸ e-Invoicing and e-Archiving An Overview of the Implementation of the Invoicing Directive by Member States, presentatie, PWC, 2005



	A	B	C	C	D	E	F	F	D	E	H	I	I	L	L	L	M	P	P	S	S	E	S	N	U
	T	E	Y	Z	K	E	I	R	E	L	U	E	T	V	T	U	T	L	T	K	L	S	E	L	K
1																					C				
2																									D
3																									
4																									
5																									

1. Acceptance of EDI to send e-invoices (red = possibly not in line with Community Law)

2. Obligation to issue paper recapitulative statements (amber)

3. Acceptance of 'advanced e-signatures' to send e-invoices (green)

4. Obligation to use a qualified certificate and a secure signature-creation device (amber)

5. Acceptance of 'other electronic means' to send e-invoices (green) – not accepted (amber)

Update 30 October 2005 – PricewaterhouseCoopers (E-)Invoicing & (E-)Archiving Network - www.globalvatonline.com

A. No SSCD required

B. No qualified certificate required

C. Unclear

D. Will be abolished

Uit het onderzoek zijn de volgende conclusies te trekken:

1. Nagenoeg alle landen hebben EDI opgenomen in de nationale wet. Soms vraagt de nationale belastingdienst om een papieren afstemoverzicht.
2. Alle landen staan een geavanceerde elektronische handtekening toe. Sommige landen vereisen een gekwalificeerde elektronische handtekening. Bedrijven die elektronisch willen factureren met behulp van de geavanceerde elektronische handtekening doen er verstandig aan te kiezen voor een gekwalificeerde elektronische handtekening.
3. Een beperkt aantal landen staat elektronisch factureren met behulp van andere standaarden dan EDI toe.

Het is voor de bevordering van elektronisch factureren in Europa wenselijk om de richtlijn aan te passen, zodat de verschillen in nationale implementatie weg zullen vallen. Een tijdslijn is onbekend en een dergelijk traject zal vermoedelijk jaren in beslag nemen.

Zczzc wat betekent dit ? Peter, wat bedoel je?

Zczzc bestaande vraag m.b.t. nederland opgelegde verplichtingen / doelen / tijdlijnen

4.6 Het bewaren van gegevens



De EU richtlijn maakt elektronisch factureren mogelijk. De richtlijn laat in het midden hoe en hoe lang de inkoper en verkoper gegevens moeten bewaren.

In de Nederlandse situatie geldt dat een onderneming

1. de inkoopfacturen niet in de originele vorm moet bewaren
2. de verkoopfacturen niet in de originele vorm moet bewaren
3. de gegevens die de authenticiteit en integriteit van de factuurgegevens waarborgen moet bewaren

Ook hier geldt dat sommige Europese lidstaten wel vereisen dat ondernemingen de facturen in de originele vorm bewaren.



5 Rollen, regels en standaarden

'Elektronisch factureren' is eigenlijk een geheel aan:

- Rollen, praktijken en voorzieningen,
- (maat-)regels,
- standaarden

benodigd om op brede schaal en sector-overschrijdend facturen elektronisch te kunnen uitwisselen. Deze moeten in de juiste onderlinge samenhang zijn geformuleerd om:

- te dienen als primaire bron voor de definities van de regels, rechten en verplichtingen van de toepassers (zowel aan zendende als aan ontvangende zijde) van elektronische facturen
- op toonaangevende wijze aan gebruikers en andere betrokkenen en belanghebbenden aan te geven hoe elektronisch factureren werkt
- om betrokken partijen (gebruikers, technologie leveranciers, ..) van zodanige informatie te kunnen voorzien dat zij deze kunnen gebruiken om de ontwikkeling c.q. exploitatie van ondersteunende systemen op te baseren.

Een voorbeeld hiervan wordt gegeven door de, ten behoeve van de SEPA ontwikkelingen, door de European Payments Council, vastgestelde zg. 'Rule Books'.

Analoog daaraan wordt onderstaand nader ingegaan op elk van de drie genoemde aspecten.

5.1 Rollen, partijen, acties en functies

In de navolgende tabel wordt een indicatie gegeven van een aantal verschillende rollen / partijen dat kan worden onderscheiden bij het opstellen, be- en verwerken van elektronische facturen.

Deze rollen / partijen worden afgezet tegen de daadwerkelijke activiteiten die zij in de procesgangen zouden kunnen invullen.



	Verzenders en ontvangers, bedrijven van klein (MKB) tot groot én overheid	Handels - tussenpersonen, logistiek	e-invoice service providers	Belasting autoriteiten, douane	Payment service providers	Identity management service providers	Banken incl. credietverleners Factors, Trade credit insurers
Versturen, ontvangen, verwerken van facturen	Algemeen						
Controle van facturen (naleving)	Ja	Ja	Ja				
Distributie en opslag van facturen	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk				
Scannen van papieren document		Mogelijk	I.h.a. kern				
Ontvangen van informatie m.b.t. belastingen resp. innen van belastingen		Ja		Ja			
Afrekenen van facturen					Ja		
Identificatie en Authenticatie van zendende en/of ontvangende partijen	Mogelijk					Mogelijk	
Valideren van facturen (acceptatie)	Ja	Ja		Ja			
Financiering							Ja



5.2 Intermezzo: Authenticatie

In paragraaf 4.3 is aangegeven dat gebruik mag worden gemaakt van elektronische facturen indien de afnemer / koper heeft bevestigd een factuur in elektronisch formaat te willen accepteren. Zodra, vanaf dat moment, facturen elektronisch worden uitgewisseld moeten authenticiteit van de afzender en integriteit van de inhoud van de elektronische berichten worden gewaarborgd.

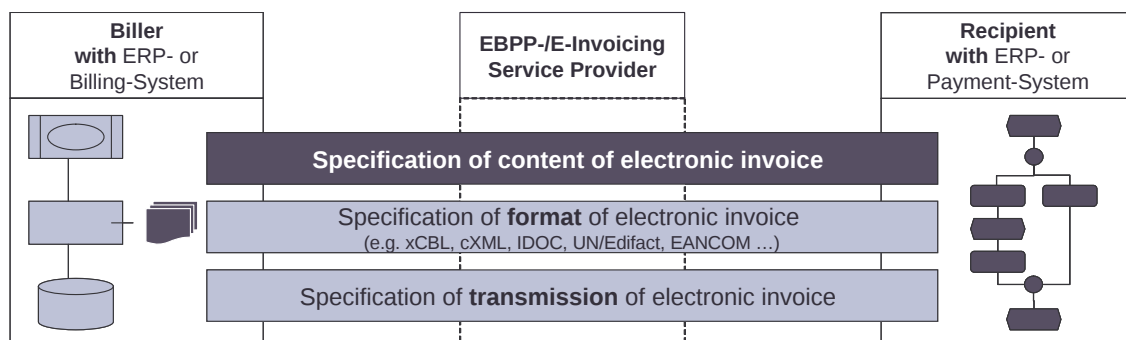
Een interessant probleem dat hierbij optreedt is het volgende: Op welke wijze kan een koper initieel aan een verkoper aangeven dat elektronische facturen geaccepteerd zullen worden? Er mag niet a priori van worden uitgegaan dat koper en verkoper reeds een zodanige relatie hebben met een zodanige borging van de beveiliging van informatie uitwisseling dat dit aangeven hier naadloos in past. Er moet dus worden uitgegaan van een verkoper die de koper niet kent, en andersom.

Eén van de mogelijkheden om aan dit 'kip - ei' probleem tegemoet te komen is om gebruik te maken van een Public Key Infrastructuur (PKI). Het gaat te ver om in deze verkenning op PKI in te gaan. Een andere mogelijkheid is gelegen in het hergebruik van de voorzieningen die banken onderling c.q. elk met hun opdrachtgever / begunstigde (resp. koper en verkoper) hebben. Dit hergebruik biedt additionele mogelijkheden voor banken zoals bedoeld onder 3.2.3

5.3 Regels en standaarden

Het is van belang om onderscheid te maken tussen enerzijds de elektronische uitwisseling van (factuur-)gegevens tussen organisaties (verkoper en koper) en anderzijds de be- en afhandeling en verwerking van deze gegevens.

Deze verkenning richt zich niet op het laatste. Onderstaande figuur illustreert dat er dan een aantal zaken is waarover (bij voorkeur gestandaardiseerde) afspraken moeten bestaan om een juiste interpretatie van ontvangen elektronische factuur gegevens mogelijk te maken:





Van onder naar boven in deze figuur: er dienen afspraken te zijn over:

1. De wijze waarop de gegevens worden overgedragen (netwerk- en transmissieaspecten als 'Ethernet', kabel of ADSL, etc.)
2. Het formaat waarin de elektronische factuur wordt overgedragen (voor een voorbeeld zie 11.3)
3. De betekenis van de velden / de inhoud in de elektronische factuur.

Het formuleren, afstemmen en vastleggen van regels en standaarden ten behoeve van elektronisch factureren heeft zich tot op heden met name afgespeeld ten behoeve van de onder resp. 2 en 3 genoemde toepassingen. In de navolgende paragrafen worden hiervan de belangrijkste of meest gangbare vermeld.

5.3.1 UNIFI - ISO 20022 XML

SEPA, de 'Single Euro Payment Area', wordt gebaseerd op en maakt gebruik van de in ISO 20022 standaard beschreven methode om uit business processen, via een standaard modelleringstechniek, uiteindelijk berichten af te leiden die (in elektronische vorm) de business processen nodig hebben om onderling de juiste informatie te kunnen uitwisselen. Het ligt buiten het bestek van deze verkenning om nader op ISO 20022, ook wel aangeduid met UNIFI, in te gaan.

De methode is echter zeer effectief en resultaatgericht gebleken.

Om deze reden en vanwege het feit dat ISO 20022 aan de basis ligt van SEPA, is er een initiatief gestart om te borgen dat er een efficiënte relatie komt te liggen tussen (elektronische) berichten die worden uitgewisseld tussen business processen en de daaropvolgende betalingen. De zg. driewegscontrole tussen factuur, verzendadvies en betalingsbericht.

Voorts maakt toenemende druk uit de Europese regelgevers het noodzakelijk om hetgeen er onder ISO 20022 t.b.v. SEPA wordt gestandaardiseerd uit te breiden zodanig dat een naadloze samenwerking met elektronische facturen, op basis van een Europese verordening, mogelijk wordt.

Het initiatief beoogt het komen tot samenwerking tussen belanghebbenden, speciaal op het gebied van standaarden voor elektronische facturen. En voorts, om te komen tot geharmoniseerde business modellen waarmee een samenwerking tussen ISO 20022 en ISO 15000 (ebXML) wordt nagestreefd, de kans op divergentie wordt geminimaliseerd en een focus op internationale (mondiale) standaard te krijgen op basis van een set berichten in XML.

De voornaamste krachten⁹ achter dit initiatief zijn:

⁹ Niet beperkt tot



- Het door de Europese Commissie gestarte traject om te komen tot 'cross border' toepassingen van elektronisch factureren in de EU, met het doel om bij te dragen aan SEPA én de 'Lisbon Agenda'.
- Het project van de EBA Association om elektronisch factureren te beschouwen en te kijken naar de mogelijkheden om te komen tot het opstellen van een 'common EU e-Invoicing Scheme, Rulebook, and Standards'.
- De adoptie in Scandinavië van formaten voor elektronische facturen als Finvoice, UBL, and UN/CEFACT.

Het voordeel van het initiatief is dat het dient als een ISO activiteit om deze en andere betrokkenen samen te brengen om te komen tot een gezamenlijke internationale 'core invoice kernel', waardoor divergentie en energieverstopping tot een minimum worden gereduceerd en Europese regelgevers kan worden getoond dat internationale standaards, zoals gemaakt voor SEPA, met succes kunnen worden uitgebreid buiten de financiële sector.

5.3.2 FINVOICE

Het 'European Committee for Banking Standards (ECBS)' introduceerde in Juli 2003 een standaard voor elektronische facturen met de naam 'electronic Payment Initiator' (ePI). ePI was bedoeld om zowel nationaal als internationaal te gebruiken. In Finland werd op basis van de ePI standaard, de SOAP (Simple Object Access Protocol) standaard en ebXML concepten door de Finse banken een formaat voor elektronische facturen ontwikkeld met de naam Finvoice.. Finvoice gebruikt XML. Daardoor kan een elektronische factuur in Finvoice formaat via een browser worden weergegeven als ware het een papieren factuur, maar ook door software in gegevensverwerkende systemen worden begrepen. Een elektronische factuur in Finvoice formaat kan dus, als de noodzaak daartoe zich voordoet, ook gewoon worden afgedrukt en als papieren factuur verwerkt.

Een elektronische factuur in Finvoice formaat bevat drie elementen:

- Informatie die nodig is om de factuur te kunnen doorsturen
- Informatie die nodig is voor goedkeurings- en boekhoudkundige activiteiten en
- Informatie nodig om de betaling te kunnen verrichten.

Finvoice maakt zaken als automatisch 'matchen' van bestelopdrachten en betalingen mogelijk en is geschikt¹⁰ voor het versturen van elektronische facturen tussen kleine

¹⁰ Merk op dat onder 'geschikt' ook moet worden gerekend het voldoen aan allerlei wettelijke criteria die in Finland aan elektronische facturen worden gesteld maar die in andere lidstaten afwijkend kunnen zijn



(MKB), middelgrote en grote ondernemingen. Finse banken kunnen elektronische facturen in FINVOICE formaat doorsturen van verkoper naar koper.

FINVOICE is bedoeld om de introductie en acceptatie van elektronisch factureren te bevorderen, en daarmee ook het automatiseren van factureren en boekhouden; het vaststellen van één formaat beoogt de acceptatiedrempel te verkleinen.

FINVOICE berichten kunnen op verschillende manieren worden verstuurd van verkoper naar koper:

- Via de bank van de verkoper langs een reeds aanwezige verbinding
- Via een 'invoice service provider'
- Of simpelweg via e-mail¹¹.

FINVOICE is gebaseerd op internationale ontwikkelingen zoals ebXML.

5.3.3 BMF 100 / EBL100

Vóórdat het gebruiken van een elektronische factuur in België wettelijk was toegestaan had de overheid samen met enkele grote bedrijven een zg. User Profile opgesteld waarin de toenmalige wettelijke vereisten voor de factuur waren vertaald naar een EDI-bericht: de BMF100.

Bedrijven die een elektronische factuur volgens dat BMF100 formaat wilden hanteren konden daartoe een vrijstelling aanvragen bij de overheid.

Dit User Profile bevatte enkel de wettelijk vereiste gegevens; niets meer. Bedrijven mochten in de factuur uiteraard meer informatie meezenden, maar de overheid (Belgische belastingdienst) zou die extra informatie negeren.

De BMF100 is gebaseerd op het EDIFACT INVOIC-bericht. Maar aangezien het User Profile ook een aantal strikt Belgische codes bevat, voldoet het niet volledig aan de internationale EANCOM® standaard. Sinds de e-Factuur wettelijk aanvaard moet kunnen worden, d.i. begin 2004, is de BMF100 officieel 'bevroren' en vervangen door de EBL100¹². Het voorbeeld in 11.3 is op basis van deze standaard.

5.3.4 UBL 2.0

UBL, de 'Universal Business Language', is het resultaat van internationale inspanningen om te komen tot een 'royalty-free' bibliotheek van standaard

¹¹ Bij toepassing van e-mail om elektronische facturen te versturen zal automatische invoer in de systemen van de koper wat lastiger zijn.

¹² Operationele elektronische factuur dienstverlening in België, door partijen als Isabel, is hierop gebaseerd.



elektronische business documenten, als inkoop-orders en facturen, op basis van XML¹³. UBL is ontworpen om direct te kunnen aansluiten op bestaande business, wetgeving, etc. waarbij de noodzaak om gegevens opnieuw in te toetsen kon worden geëlimineerd in bestaande, op fax en papier gebaseerde supply chains, waardoor met name ook MKB en middelgrote bedrijven makkelijker toegang zouden kunnen krijgen tot e-Commerce.

UBL 1.0 is uitgebracht als OASIS Standaard op 8 November 2004.

UBL 2.0, dat veel grotere toepassingsmogelijkheden voor UBL mogelijk maakt, is als een zg. OASIS Committee Specification vastgesteld in October 2006 is nu in het proces om te worden geratificeerd als een OASIS Standard.

De standaard OIOXML, die in Denemarken wordt gebruikt voor de door de overheid geïntroduceerde verplichting tot het gebruik van elektronische facturen is gebaseerd op UBL 0.7. Inmiddels vinden er, vanuit de Scandinavische landen, initiatieven plaats om, naar Deens voorbeeld, elektronisch factureren verder te introduceren binnen de context van e-Procurement door de overheid. Hierbij is sprake van de zg. Northern European Subset¹⁴, welke zal worden gebaseerd op UBL 2.0 (zie ook onder 6.2)

5.4 (Standaardisatie- / Regelgeving-)Organisaties

In het kader van deze verkenning is het zinvol om ook enige aandacht te wijden aan organisaties op het gebied van standaardisatie en/of regelgeving die actief zijn in het werkveld van de elektronische facturen.

5.4.1 Ontwikkelingen vanuit CEN / ISSS (e-Invoicing)

CEN/ISSS (Information Society Standardization System) is medio 1997 opgericht door CEN (European Committee for Standardization) als kern voor haar ICT (Information and Communications Technologies) gerelateerde standaardisatie activiteiten.

CEN-ISSS voorziet, in aanvulling op de formele CEN Technical Committees, in een wat minder formele omgeving via CEN/ISSS Workshops. Deze workshops bieden geïnteresseerden en belanghebbenden gelegenheid tot directe deelname in het standaardisatie proces. De workshops publiceren hun resultaten in een of meer zg. CEN Workshop Agreement (CWA). Hierbij valt te denken aan 'best practice

¹³ Extensible Markup Language (XML) is een standaard voor de representatie van gestructureerde gegevens in de vorm van platte tekst. Deze representatie is zowel machineleesbaar als leesbaar voor de mens.

¹⁴ Merk op dat er gesprekken zijn gestart om deze initiatieven te laten aansluiten bij een recent door de Europese Commissie gestart initiatief.



agreements', gedragsregels, etc. waarbij deze de formele ondersteuning van CEN, als een van de drie 'European Standardization Organizations', genieten.

CEN/ISSS kent ook zg. 'Focus Groups' die aandacht schenken aan de huidige standaardisatie omgeving in een specifiek aandachts- of interesse gebied, met het doel om aanbevelingen te doen voor noodzakelijk standardisatie werk in de toekomst. Een Focus Group kan bijvoorbeeld op verzoek van een Europese overheid worden ingesteld.

CEN/ISSS is wereldwijd de enige organisatie met een zodanig breed spectrum van eBusiness standards work. CEN/ISSS neemt deel in de Management Group of the ISO/IEC/ITU-T/UN-ECE 'Memorandum of Understanding on eBusiness standards', waarin ook een aantal belangrijke industriële consortia actief zijn (bv. OASIS-Open, RosettaNet) – see <http://www.itu.int/ITU-T/e-business/mou/>.

Een van de CEN/ISSS Workshops (eBES) is het “European Entry Point” voor de UN/CEFACT standardisatie processen (traditioneel EDI and ebXML). CEN/ISSS resultaten worden via UN/CEFACT tot op mondiaal niveau tot standaard verheven. Een ander voorbeeld is het CEN/ISSS eBusiness Interoperability Forum, dat dient als een strategische groep m.b.t. de toepassing van eBusiness standaarden in Europe.

Specifiek op het gebied van elektronisch factureren valt hier het volgende te melden:

De Focus Group

De Europese Commissie (DGs Enterprise and TAXUD) hebben in 2002 aan CEN gevraagd een rapport op te stellen over de implicaties op standaardisatie gebied van de 'electronic invoicing Directive 2001/115', opmerkende dat EDI en elektronische handtekeningen daarin een prominente rol (kunnen) vervullen. In antwoord daarop is er een open CEN/ISSS Focus Group opgericht in Oktober 2002; het eindrapport is in September 2003 gepubliceerd na een brede 'public consultation'.

De basisdoelstellingen waren:

1. een overzicht te geven van de standaardisatie aspecten van elektronische facturen
2. om bestaande standaarden en hun implementatie te taxeren / toetsen op mogelijkheden
3. voorstellen te doen voor additionele activiteiten als die noodzakelijk werden geacht.

Samenvattend zijn de conclusies:

1. Met het langzaam op gang komen van e-Business in grote en kleine bedrijven is er een urgente noodzaak dat business én belastingdiensten een uniforme



standaard benadering van elektronische factuen hebben, waarmee aan de vereisten van zowel business als belastingdiensten tegemoet wordt gekomen als een centraal belang voor het succes van e-commerce.

2. Hoewel standaarden voor EDI en elektronische handtekeningen tot op zeker hoogte bestaan blijven er te veel openstaande punten bestaan m.b.t. cross border electronic invoicing en VAT, en zijn er teveel verschillen in wetgeving m.b.t. elektronische handtekeningen en BTW in de Member States waardoor business and overheid worden belemmerd om adequate gebruik te kunnen maken van Europese harmonisatie in electronic commerce.
3. De e-Invoices Focus Group vraagt de Europese Commissie en de betreffende European Standards Organisations om haar gedetailleerde aanbevelingen terzake grondig te bestuderen en voor adequate vervolgstappen te willen zorgdragen.
4. De e-IFG stelt zich daarbij voor dat dit vervolg zou kunnen plaatsvinden binnen een "Electronic Invoices Forum Europe", dat:
 - a. De diverse nationale electronic invoices fora tot elkaar kan brengen
 - b. Specifiek naar de ontwikkeling van de benodigde standaards kan kijken
 - c. Kan voortgaan met actualiseren en verbeteren van bestaande standaards

De Workshop Phase 1

Sommige, maar niet alle, van deze aanbevelingen zijn opgevolgd. Vanuit de standaardisatie perspectief is de CEN/ISSS Workshop on eInvoices opgericht.

Deze Workshop heeft een nog steeds groeiend open platform voor standaardisatie activiteiten m.b.t. electronic invoices in Europa gevormd en heeft verbindingen met werk in andere standardisatie groepen als UN/CEFACT.

De Workshop heeft een aantal CEN Workshop Agreements opgeleverd:

CWA 15774 + Annex

Commission Recommendation 1994/820/EC October 1994, proposed revision with the requirements of Directive 2001/115/EC, present day e-Commerce practices and revised definition of EDI Electronic Data Interchange

CWA 15775

The list of invoice content details identified in the directive 2001/115/EC expressed as UN/CEFACT Core Components

CWA 15776

Recommendation to allow coded identifiers as an alternative to the current unstructured clear text identifications.

CWA 15577

A standardised set of codes with definitions to replace plain text clauses in eInvoice messages for VAT exemptions

CWA 15578 + Annex 1-4

Survey of VAT Data Element usage in the Member States and the use of codes for VAT Exemptions

CWA 15579



- E-invoices and digital signatures
- CWA 15580
 - Storage of Electronic Invoices
- CWA 15581
 - Guidelines for eInvoicing Service Providers
- CWA 15582
 - eInvoice Reference Model for EU VAT purposes specification

De Workshop Phase 2

Omdat de focus van de activiteiten in Workshop Phase 1 met name op de BTW gerelateerde aspecten van elektronische facturen lag, en de gemeenschappelijke conclusie was dat er aan meer aspecten aandacht moest worden besteed om tot acceptatie en gebruik van elektronische facturen te kunnen komen heeft de CEN/ISSS Workshop er mee ingestemd om haar activiteiten voort te zetten. Zij heeft daartoe in mei 2006 DG Enterprise om financiële ondersteuning gevraagd in het kader van het 2006 ICT Standardization Work Programme. Dit is een per heden nog niet afgerond proces; gelet op de importantie van elektronisch factureren t.b.v. eBusiness beginnen hier initiatieven te ontstaan om de voortzetting van het werk uit niet-publieke gelden te betalen,'

Op dit ogenblik ligt er een voorstel om te komen tot vijf additionele CEN Workshop Agreements, als volgt:

1. Adoptie programme voor een toename van elektronisch factureren in Europese (e-)business processen.
2. Naleving door implementaties voor elektronisch factureren van de Council Directive 2001/115/EC en nationale wetgeving m.b.t. elektronische facturen.
3. 'Cost-effective' methoden voor authenticatie and integriteit van elektronische facturen, onafhankelijk van formaat en toegepaste technologie (en).
4. Implementatie van flexible systemen voor elektronisch factureren.
5. Een 'framework for emerging network infrastructure of invoice operator throughout Europe;.

Detail invulling én uitwerking van dit voorstel is onderhevig aan bekrachtiging door de phase 2 'public consultation' en Kick-Off meeting.

5.4.2 Ontwikkelingen vanuit CEN / ISSS (e-Procurement)

Het NES initiatief (zie 6.2) is aanleiding geweest tot het voornemen om onder CEN/ISSS een nieuwe Workshop te starten met als titel "Interoperability in the implementation of electronic public procurement in Europe".



De doelstelling van deze Workshop is te komen tot een raamwerk voor technische interoperabiliteit in pan-Europese elektronische transacties, op een met UN/CEFACT compatibele wijze opdat interoperabiliteit op mondiaal niveau kan worden bewerkstelligd. De Workshop zal een focus hebben op het faciliteren van implementaties en het coördineren van pilots die de resulterende technische specificaties implementeren. De geformuleerde vereisten en de uiteindelijke specificaties zullen aan UN/CEFACT worden aangeboden.

De Workshop gaat uit van de specifieke aanpassingen door NES en CODICE van de bovengenoemde OASIS Universal Business Language 2.0, die door UN/CEFACT is herkend als een opstap naar een eenvormige standaard.

5.4.3 UN/CEFACT

UN/CEFACT staat voor 'United Nations Centre for Trade Facilitation and Electronic Business'. De afkorting CEFACT komt van de oorspronkelijke Franse naam: 'Centre pour la facilitation des procédures et des pratiques dans l'administration, le commerce et les transports'.

UN/CEFACT, als onderdeel van de Verenigde Naties, heeft een mondiale opdracht; UN/CEFACT moedigt samenwerking tussen overheden en bedrijven met als doel om een simpele informatie uitwisseling (m.b.t. de business ten behoeve van) de publieke en private sector mogelijk te maken.

Zij hebben daartoe ontwikkeld:

- The 'UN Layout Key for Trade Documents'
- UN/EDIFACT, de internationale standaard voor elektronische informatie uitwisseling.
- Diverse 'trade facilitation recommendations'

Eén van de standaards die in UN/CEFACT verband in ontwikkeling is is de 'Cross Industry Invoice'. Op dit ogenblik lopen er activiteiten om in dit verband de activiteiten en resultaten van UBL en UN/CEFACT (TBG1) te laten convergeren.

Hierin wordt veel inspanning gestoken; sinds juli 2006 vindt er ongeveer 6-wekelijks daartoe een afstemmingsbijeenkomst in Brussel plaats.

De focus is daarbij puur op business requirements gericht. De verwachting is dat dit proces op korte termijn zal leiden tot bruikbare voorstellen en resultaten.

5.4.4 Euro Banking Association (EBA)

De Euro Banking Association speelt in de Europese financiële wereld een voorname rol als ontwikkelaar van Europese betaal-infrastructuren. De introductie en ontwikkeling van kosten-effectieve en efficiënte Euro 'clearing systems' behoort tot de



kernactiviteiten van de EBA en deze hebben o.a. geleid tot de realisatie van Europa's leidende 'large-value clearing system EURO1', het betaalsysteem STEP1 en het eerste PE-ACH (pan-European automated clearing house) STEP2.

Behalve dat zij een praktijk gerichte infrastructuur ontwikkelaar is, verzamelt EBA ook de meningen van haar leden, bestaande uit kleine, middelgrote en grote banken, over zaken die op Europees niveau met betalingen te maken hebben. EBA formuleert dan een gezamenlijke positie of stellingname richting nationale, Europese of mondiale autoriteiten. In haar communicatie met overheids- en industrie organen doet EBA aanbevelingen en neemt zij deel in het opstellen van sector overstijgende business usances voor betalingen.

EBA kent een Working Group on e-invoicing.

5.4.5 Euro Associations of Corporate Treasurers (EACT)

Het doel van EACT is om de relaties met Europese autoriteiten, instituten en partners op financieel gebied te ontwikkelen en verstevigen, waarbij ervaringen kunnen worden gedeeld, gezamenlijke gezichtspunten kunnen worden uitgedragen en acties kunnen worden ontplooid op het gebied van financiële en ' treasury' zaken.

Als onderdeel van haar activiteiten is EACT begonnen met het zg. CAST (Corporate Action on Standards) programma.

Dit programma omvat een vijftal projecten die een relatie hebben met standaardisatie in de financiële wereld. Één ervan is gericht op elektronische facturen. De doelstellingen van dat specifieke project zijn:

- Het analyseren van eventuele tekortkomingen in de wettelijke kaders van de lidstaten van de EU.
- Om behoeftes te inventariseren van bedrijven, verschillende service modellen en de grootste EIPP service providers.
- Om internationale standaarden voor elektronische facturen te inventariseren en vergelijken, alsmede de belangrijkste initiatieven op dit gebied.
- Om een model voor het mogelijk maken van onderlinge informatie uitwisseling en samenwerking voor te stellen
- Om een stappenplan op te stellen t.b.v. belanghebbenden om de acceptatie en gebruik van elektronisch factureren, op basis van de vastgestelde modellen en criteria, te helpen.

Het CAST programma wordt erkend en gesteund door o.a. de European Payments Council, de Europese Centrale Bank, SWIFT, de Europese Commissie. Sommige projecten zijn nog in de opstartfase.



5.4.6 XBRL en NTP

In Nederland kunnen sinds 1 januari 2007 “ondernemers een groot deel van hun financiële rapportages doen met behulp van de XBRL-taxonomie. Deze taxonomie is gezamenlijk ontwikkeld door overheid en bedrijfsleven en moet bijdragen aan concrete lastenverlichting. De ministeries van Financiën en Justitie hebben het initiatief genomen tot het Nederlandse Taxonomie Project (NTP). Als de Nederlandse taxonomie wordt ingebouwd in financiële softwarepakketten, kunnen ondernemers hun jaarrekeningen, belastingaangiften en statistiekopgaven makkelijker en goedkoper samenstellen en aanleveren bij Kamer van Koophandel, Belastingdienst en het Centraal Bureau voor de Statistiek. De taxonomie is uitbreidbaar. Het streven is om de taxonomie ook bruikbaar te maken voor andere typen financiële rapportages.”¹⁵

Hoewel XBRL primair bedoeld is voor rapportages valt de terminologie van XBRL toe te passen op een standaard voor elektronisch factureren. XBRL International zoekt dan ook samenwerking met een partij als OASIS om UBL en XBRL op elkaar aan te laten sluiten.

Het ligt niet in de lijn der verwachting XBRL te ontwikkelen tot de internationale standaard voor elektronisch factureren.

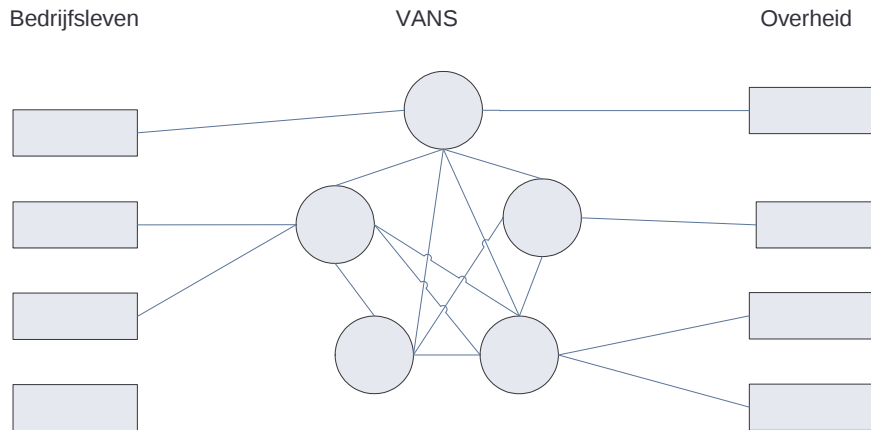
5.5 Infrastructuur

5.5.1 VANS netwerk

In Denemarken maken overheid en bedrijfsleven voor het elektronisch versturen van facturen gebruik van een VANS netwerk. VANS staat voor Value Added Network Services. Het VANS netwerk bestaat uit een koppeling van netwerken van private partijen. Deze partijen garanderen betrouwbare aflevering van berichten. Overheden en bedrijven sluiten een contract met een van de VANS providers.

Het netwerk ziet er schematisch als volgt uit:

¹⁵ <http://www.xbrl-ntp.nl/>



Van oudsher zijn VANS-providers leveranciers van EDI diensten. Inmiddels hebben zij zich ontwikkeld en leveren ook andere netwerkdiensten, waarbij zij zorg dragen voor met EDI vergelijkbare betrouwbaarheid.

In Nederland biedt een partij als Cargonaut (<http://www.cargonaut.nl>) dergelijke diensten.

5.5.2 De Overheids Transactie Poort

De Overheids Transactie Poort (OTP) is een centrale voorziening van de Nederlandse overheid die het mogelijk maakt gegevens tussen overheid en bedrijfsleven uit te wisselen.

De Overheids Transactie Poort (OTP) stelt bedrijven in staat hun informatie-uitwisseling met de overheid door middel van elektronisch berichtenverkeer af te handelen. Bedrijven kunnen dat rechtstreeks of via hun intermediair (laten) doen. De OTP moet daarbij faciliteren dat:

- bedrijven voor iedere overheidsinstelling eenzelfde koppelvlak kunnen gebruiken,
- bedrijven bepaalde informatie bestemd voor verscheidene overheidsinstellingen slechts eenmalig hoeven aan te leveren.

De Overheids Transactie Poort (OTP) stelt overheidsinstellingen in staat hun informatie-uitwisseling met bedrijven door middel van elektronisch berichtenverkeer af te handelen, zonder zelf eerst een poort te ontwikkelen die aan de hoge eisen van betrouwbaarheid, beschikbaarheid en beveiliging voldoet. In een migratieplanning hebben overheidsinstellingen aangegeven welke berichtenstromen ze over de OTP



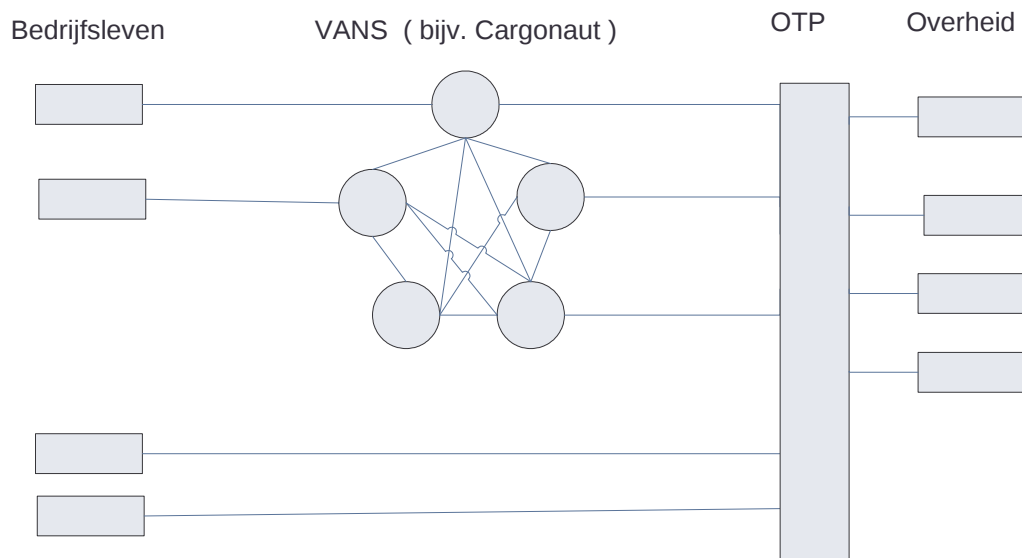
willen laten verlopen.¹⁶

Schematisch ziet het principe van de OTP er als volgt uit:



In het kader van elektronisch factureren kan de OTP voorzien in de koppeling tussen overheid en bedrijfsleven. Hierbij zij opgemerkt dat de OTP in zijn huidige vorm geen conversie van informatie ondersteunt.

De OTP kan met ondernemingen direct en via VANS netwerken koppelen. Schematisch ziet dit er als volgt uit:



¹⁶ http://www.overheidstransactiepoort.nl/fileadmin/OTP/OTP_folder.pdf



6 Het speelveld van elektronisch factureren

Rondom het onderwerp elektronisch factureren zijn veel publieke en private partijen actief, op nationaal en internationaal (Europees) niveau. Deze verkenning probeert daarvan een beeld te geven. Het is niet de intentie om een volledig beeld te geven, maar wél zodanig dat een duidelijke indicatie wordt gegeven van wat er zoal speelt.

In dit hoofdstuk worden, gegroepeerd, partijen genoemd met een aanduiding voor een aantal voornaamste kenmerken van hun activiteiten: Voorlichtend, Nationaal, Internationaal, Op het gebied van Business, op het gebied van Wet- / Regelgeving. Ter illustratie: CEN/ISSS werken in 2007(zie 5.4.1) in Europees verband aan afspraken over eInvoicing. Deze hebben een relatie met de Europese Commissie, en daarmee in principe met Wet- / Regelgeving. Omdat CEN/ISSS in deze zaken echter alleen adviserend en niet beslissend kan zijn, wordt voor deze partij onder 'Wet- / Regelgeving' géén ' ' vermeld.

6.1 Nationale initiatieven

De volgende publieke en private partijen in Nederland zijn actief op het onderwerp elektronisch factureren.

	Voorlichtend	Nationaal	Internationaal	Business	Wet- / Regelgeving
Ministerie van Financiën					
De belastingdienst is verantwoordelijk voor de controle op btw-aangifte. De belastingdienst ontwikkelt een brochure waarin wordt uitgelegd aan welke voorwaarden de factuur moet voldoen.					
Ministerie van Economische Zaken					
Het Ministerie van Economische Zaken coördineert de administratieve lastenverlichting voor bedrijven. Het thema elektronisch factureren is een kans om lastenverlichting te realiseren en is daarmee een van de redenen voor de interesse van het Ministerie. Daarnaast is bij EZ het Regiebureau Rijks Inkoop ondergebracht. Dit bureau geeft mede vorm aan het project elektronisch bestellen en factureren ???					



ECP.NL - Taskforce Interoperability eBusiness					
Op initiatief van het Ministerie van Economische zaken is onder ECP.NL de Taskforce Interoperability eBusiness ingericht. Deze bestaat uit een aantal deskundigen uit het bedrijfsleven en vertegenwoordiging van het ministerie. In een workshop die met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en Nederlandse overheid werd gehouden zijn: - eInvoicing - eAuthenticatie - Ketenintegratie geïdentificeerd als onderwerpen die adequaat aandacht behoeven opdat het Nederlandse bedrijfsleven en overheid van de potentiële voordelen en lastenverlichting gebruik kunnen maken. Elektronisch factureren is daarmee een van de speerpunten voor 2007 voor de Taskforce en ECP.NL geworden. De Taskforce is van plan workshops en voorlichtingsbijeenkomsten over het onderwerp te organiseren.					
GBO					
GBO is de beheerder van de OTP, de overheidstransactiepoort. De OTP kan mogelijkwerwijs voorzien in de benodigde infrastructuur voor het versturen van elektronische facturen tussen bedrijfsleven en overheid.					
ELFA					
Het platform ELFA ¹⁷ is een samenwerkingsverband met als doel elektronisch factureren in Nederland grootschalig van de grond te krijgen. Bij het platform zijn vooralsnog vooral aanbieders van software en diensten aangesloten.					
Nederlands Normalisatie Instituut (NEN)					
CEN/ISSS werken in 2007(zie 5.4.1) in Europees verband aan afspraken over eInvoicing. ¹⁸ Het NEN zal het secretariaat van deze activiteiten voeren.					

6.2 Europees en Internationaal

In Europa vallen de ontwikkelingen in twee categorieën uiteen:

- Het in Europees verband nastreven van afstemming en gezamenlijke aanpak
- Lidstaten maken al dan niet met nationale wetgeving hun eigen beleid en voeren dit uit.

In deze paragraaf wordt aan beide categorieën aandacht besteed.

¹⁷ www.factuurwijzer.nl

¹⁸ http://www.cen.eu/cenorm/businessdomains/businessdomains/iss/activity/einvoicing_2.asp



	Voorlichtend	Nationaal	Internationaal	Business	Wet-/Regelgeving
CEN					
CEN/ISS voeren de regie over een serie activiteiten met als doel het ontwikkelen van Europese standaardisatie op het gebied van elektronisch factureren. Zie ook paragraaf 5.4.1					
Single Euro Payment Area (SEPA)					
Vanuit de Europese banken en overheid wordt gewerkt aan de Single Euro Payments Area (SEPA). Hoewel SEPA primair gaat over afspraken over het betalingsverkeer in de Eurozone wordt vanuit SEPA actief deelgenomen aan de Europese ontwikkelingen. Merk op, dat de SEPA Direct Debit qua functie erg veel overeenkomsten vertoont met de functie van een elektronische factuur plus die van de bijbehorende betaling. Dit is een additioneel argument voor het op elkaar laten aansluiten van de SEPA en eInvoice ontwikkelingen.					
Europese Commissie					
Op 19 december 2006 is door de Europese Commissie (DG Market, DG Enterprise and Industrie, DG Taxud en DG Infso) een aantal vooraanstaande mensen in het werkveld van elektronische facturen in een informele vergadering bijeengeroepen. Het doel van deze informele vergadering was om te vast te stellen wat de mogelijkheden waren om te komen tot 'a possible roadmap for e-Invoicing and payments related standardisation initiatives'. De eerste bijeenkomst had tot doel om te komen tot een agenda en een betere coördinatie van de relevante initiatieven en organisaties. In een later stadium zou een formelere Task Force de taken over kunnen nemen en de vastgestelde 'roadmap' ten uitvoer kunnen (laten) brengen. De onderwerpen die richting geven aan de bijeenkomst waren: • Status-quo van standaardisatie initiatieven m.b.t. elektronisch factureren en betalen • Uitwisselen van gedachten over bespeurde belemmeringen t.a.v. de introductie / acceptatie van elektronisch factureren.					



• Τιφδλιφνεν εν περπολγσταππεν. Ομ ηιερααν περδερ ινυλλινγ τε γεπεν ις εεν αανταλ ζγ. εΩορκστρεαμσζ γε δεντιφιχεερδ: Ωορκ στρεαμ 1: Δε σχοπε ποορ δε αχτιπιτειτεν, ινχλυσιεφ εεν πασστελλινγ παν δε γεζαμενλιφε στρυχτυρ, δε βετροφφεν δομενειν, (ε.γ. B2B ινποιχεσ) εν ινχλυσιεφ γεαχχεπτεερδε δεφινιτιονσ (ε.γ. ε-ινποιχινγ). Αανγεπυλδ μετ βελεμμερινγεν ινζακε ονζεκερηεδεν τ.α.π. δε βυσινεσσ χασε ποορ ε-ινποιχινγ. Ωορκ στρεαμ 2: Ινπενταρισατιε παν ωεττελιφε εν αδμινιστρατιεπε βελεμμερινγεν ποορ δε ιντροδυχτιε παν ηλεκτρονισχη φαχτυρερεν. Ωορκ στρεαμ 3: Βεσχηριφωινγ παν ζακεν μ.β.τ. αυτηεντιχιτψ, σεχυριτψ ανδ ρισκ οφ ε-Ινποιχινγ. Ωορκ στρεαμ 4: Εεν βεσχηριφωινγ παν ηετ βεσταανδε εσπεελπελδζ παν τεχηνισχηε στανδααρδεν ποορ ηλεκτρονισχη φαχτυρερεν, σαμενωερκινγ τυσσεν δε περσχηιλλενδε ινιτιατιεπεν, δε μογελιφκειδ τοτ γεμεενσχηαππελιφε τερμινολογιε / βετεκενισσεν. Ωορκ στρεαμ 5: Χασε στυδιεσ παν (συχχεσπολλε) ινιτιατιεπεν ποορ ηλεκτρονισχη φαχτυρερεν οπ λοκααλ, νατιονααλ εν ιντερνατιονααλ νιθεαυ, μετ εεν φοχυσ οπ δε φαχτορεν διε βεπαλενδ ωαρεν ποορ ηετ συχχεσ. Ωορκ στρεαμ 6: Υιτωισσελινγ παν ρελεπαντε αχητεργρονδινφορματιε. Ηετ ις εεν λοπενδ προχεσ. Μεεστ εσσεντι λε κενμερκεν εν δοελστελλινγεν: Τιφδλιφνεν 1. Μεδιο 2007 Ροαδμαπ πασγεστελδ 2. Ροαδμαπ γεβρυικτ αλσ βασισ ποορ τοεκενινγ βυδγετ τ.β.π. περπολγδοορ EX 3. Τωεεδε ηελφτ 2007 υιτωερκινγ εερστε φασε παν ροαδμαπ Δοελστελλινγεν 1. Οπιστελλεν παν εΡυλεβοοκζ πλυσ στανδααρδσ, πια δε δααρτοε μεεστ γε γενδε καναλεν.					
---	--	--	--	--	--



Merk op:					
In dit door de Europese Commissie geïnitieerde traject zijn de overige, in deze verkenning genoemde, partijen rechtstreeks betrokken via één of meer deelnemers: EPC, CAST, SWIFT, TWIST, EBA, NES, UN/CEFACT (TBG5). Door allen is de bovengenoemde aanpak, m.n., tijdlijnen en doelstellingen, onderschreven.					
Een en ander wordt in dit lopende proces met grote inzet nader uitgewerkt.					

6.3 Landen

	Voorlichtend	Nationaal	Internationaal	Business	Wet-/Regelgeving
België					
In Belgium heeft een elektronische factuur een wettelijke status als hij voldoet aan een aantal voorwaarden ¹⁹ . De voornaamste daarvan zijn: 1. De ontvangende partij moet zich akkoord hebben verklaard met het toezenden / gebruik van elektronische facturen. 2. De authenticiteit van de afzender van de elektronische factuur en de integriteit van de inhoud van de elektronische factuur moeten gewaarborgd zijn. Op basis van deze wettelijke context is in België een aantal Invoice Service Providers actief. Een voorbeeld is Isabel.					
Denemarken					
In Denemarken heeft de overheid gekozen voor een strategie waarbij ondernemingen verplicht zijn facturen aan de overheid elektronisch aan te leveren. Zij kunnen dit op drie manieren doen:					

¹⁹ Wet van 28 Januari 2004 ter aanpassing van de VAT Code en de koninklijke besluiten AR en AR1 van 20 Februari 2004.



• Een elektronisch bericht versturen op basis van EDI. Naar schatting een derde van de elektronische facturen wordt via EDI aangeleverd. • Een elektronisch bericht versturen op basis van OIOXML. OIOXML (zie 5.3.4) is een Deense standaard gebaseerd op UBL 0.7. • Kleine ondernemingen kunnen papieren facturen laten digitaliseren door 'Read-in bureaus'. Deze bureaus voeren een beperkt aantal kenmerken van de factuur in. Deze voorziening heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de acceptatie van elektronisch factureren. Deze oplossing is relatief duur en de kans op fouten is groter. Denemarken heeft geen beleid ontwikkeld om deze voorziening af te bouwen. Het versturen van een elektronische factuur aan de overheid geschiedt via zg. 'VANS-providers'. VANS staat voor Value Added Network Services. Dit zijn private partijen die voorzien in een gesloten netwerk waarover het versturen van facturen plaatsvindt. De VANS dragen zorg voor de aflevering en conversie van alle inkomende informatie naar OIOXML. Bedrijven die geen gebruik maken van de read-in bureaus moeten zichzelf aansluiten op een VANS-provider. De intentie van dit 'overheid als launching customer' initiatief was om ook ondernemingen zover te krijgen dat zij in hun onderlinge gegevensuitwisseling gebruik gaan maken van elektronisch factureren. Zij kunnen gebruik maken van de beschikbare Deense standaard. De keuze voor de ontwikkeling van OIOXML heeft geleid tot snelle implementatie. Er is daarbij géén rekening gehouden met Europese belangen. Omdat dit wordt gezien als een belemmering voor verdere acceptatie, m.n. vanuit internationale business perspectieven zoekt Denemarken naar aansluiting binnen Europa o.a. via NES (zie onder) Buitenlandse ondernemingen kunnen gebruik maken van de Deense voorziening, maar ook voor hen geldt dat zij zich moeten aansluiten op een VANS-provider en gebruik gaan maken van OIOXML of EDI.					
Zweden					
De Zweedse overheid stelt in 2008 elektronisch factureren aan de Zweedse overheid verplicht. Zij doen dit op basis van een op UBL 1.0 gebaseerde standaard.					
Northern European Subset of UBL v2.0 (NES)					

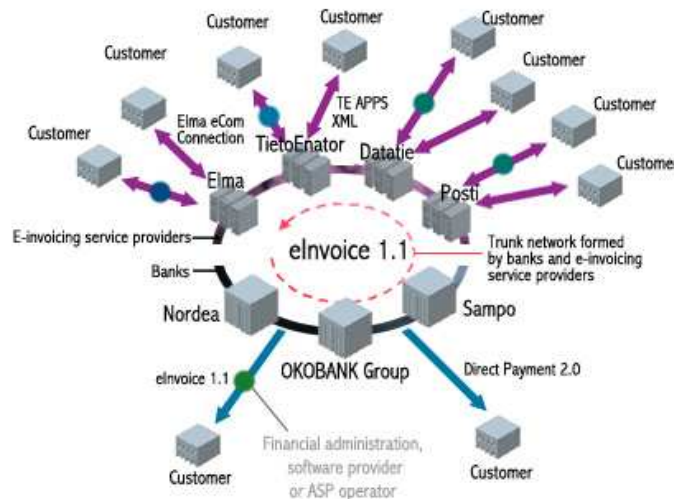


NES²⁰ is een beoogde samenwerking tussen een aantal Scandinavische landen en organisaties met het doel om het praktische gebruik van e-Procurement te vergemakkelijken, gebaseerd op beschikbare internationale standaarden. In het initiatief wordt door vertegenwoordigers van zowel overheden als industrie deelgenomen. De doelen van NES zijn: De instelling van een gemeenschappelijk platform voor e-Procurement voor de leden en hiermee: - Het vergemakkelijken van samenwerking, informatie uitwisseling en praktisch gebruik van e-Procurement in nationale en internationale omgevingen. - Het vergemakkelijken van de harmonisatie van verschillende types en uitvoeringsvormen van documenten die t.b.v. e-Procurement worden gebruikt. - Het bijdragen aan de ontwikkeling en het gebruik van een internationale standaard voor e-Procurement.					
Finland					
Finland is een van de meest vooruitstrevende landen op het gebied van 'electronic banking'. Daardoor beschikt men over aanzienlijke ervaringen m.b.t. elektronische manieren van zakendoen en is de internet banking en betaal infrastructuur hoog ontwikkeld. Elektronisch factureren wordt in Finland al meer dan 30 jaar toegepast. De eerste elektronische facturen werden tussen grote bedrijven verstuurd, op basis van interne standaarden. In 1970 werd de KOTVA-standaard geïntroduceerd, en aan het eind van de 80-er jaren de internationale EDIFACT standaard die op dit moment nog door veel grote bedrijven wordt gebruikt. In 1998 werd een aanvang gemaakt met het betalen van elektronische facturen via het Internet. Een aantal van de grootste spelers op de Finse markt zijn: Elma Electronic Trading, Nordea, TietoEnator and BasWare. In 1999 werd het 'e-Invoice consortium' opgericht. Verzenders van elektronische facturen en banken in Finland kwamen een gemeenschappelijke standaard overeen waardoor elektronische facturen in een onderling netwerk konden worden uitgewisseld. Als gevolg daarvan kan tussen verkopers en kopers op een uniforme manier worden gefactureerd, ook al maken ze van verschillende providers gebruik. Het concept achter deze gedachte wordt in onderstaande figuur					

²⁰ <http://www.nesubl.eu/news/newsnes/5.349a0e10b3c2567f280002919.html>



weergegeven:



Het eInvoicing consortium is er op gericht om elektronisch factureren veilig en betrouwbaar te maken. De providers zorgen voor de verbindingen naar die de afnemers nodig hebben om het zenden en ontvangen van elektronische facturen mogelijk te maken. De banken en de providers zorgen dan voor opzetten, onderhouden, ondersteunen en terugvalmogelijkheden van de netwerkverbindingen, alsook de formaat conversies die nodig zijn om het hun klanten mogelijk te maken het voor hun meest geschikte elektronisch factuur formaat te gebruiken.

Het eInvoicing model is gebaseerd op EDI (Electronic Data Interchange), hetgeen zowel het gebruik van EDIFACT berichten als XML ken betekenen. Elektronisch factureren is gebaseerd op afspraken tussen de volgende betrokken partijen:

- De partij die de factuur opstelt en de service provider of bank
- De partijen in het consortium
- De service provider of bank en de partij die de elektronische factuur ontvangt.

6.3.1 Overige EU landen, landen buiten de EU

Ontwikkelingen buiten de EU zijn in het kader van de verkenning niet onderzocht.



7 De weg naar elektronisch factureren

Elektronisch factureren komt in Nederland nog niet grootschalig van de grond. De verkenning gaat in op een aantal zaken die daarmee mogelijk verband houden. Deze zaken zijn divers van aard en hebben verschillende achtergronden. Ter wille van de overzichtelijkheid worden ze gegroepeerd m.b.t. respectievelijk: Definitie, implementatie, acceptatie en operatie.

7.1 Zaken die een mogelijk verband hebben met elektronisch factureren

7.1.1 Definitie van elektronisch factureren

1. Een keuze voor een standaard: Zoals geschetst in het hoofdstuk over standaarden is een aantal Europese ontwikkelingen gaande. In Nederland bestaat nog geen breed gedragen steun voor één van deze ontwikkelingen. Zo lang dat gevoel er niet is zullen bedrijven vanwege de kans op desinvesteringen geneigd zijn af te wachten.
2. Regievoering: Onduidelijk is welke partij / partijen de regie voert / voeren op het onderwerp elektronisch factureren.

7.1.2 Implementatie van elektronisch factureren

1. Een oplossing voor elektronisch factureren die is gebaseerd op de elektronische overdracht van een bestand waarin de informatie m.b.t. één of meer facturen is opgenomen zal altijd een relatief grotere implementatie-inspanning vereisen. Zelfs als een internationale standaard is afgesproken voor het de wijze waarop deze gegevens in het bestand zijn opgeslagen, zal het verwerken van elektronische factureren zowel aan zendende als aan ontvangende zijde moeten geschieden in samenwerking met bestaande systemen. Duidelijk moet zijn waar Interfaces' en overlaps' liggen en hoe belangrijk het voor het functioneren van het systeem is dat deze gerealiseerd worden. Deze interactie is heel specifiek aan de organisatie, de gepresenteerde data, de gebruikersgroep en soms zelfs aan de regio²¹ en / of de cultuur. Daarom is het ook veelal niet mogelijk om simpelweg de oplossing van een andere organisatie.
2. Welke webinfrastructuur heeft de partij die elektronische facturen wil gaan versturen al en welke reeds bestaande onderdelen kunnen voor een EIP(P)-oplossing hergebruikt worden? De meeste partijen, die op dit moment de mogelijkheden van EIP(P) voor hun organisatie onderzoeken, werken al met toegangsbeveiligde webpagina's. Bijvoorbeeld bieden energiemaatschappijen

²¹ Sommige landen eisen een gebruikers-interface die altijd in de lokale taal is



hun gebruikers aan om hun meterstanden via het web door te geven. Het is heel eenvoudig aan deze service een document-gebaseerde EIP(P)- oplossing toe te voegen.

3. Het gebruiken van een bestel- en facturatiesysteem brengt een aantal activiteiten mee, die binnen bestaande of nieuwe functies moeten zijn ondergebracht, te weten:
 - Het bepalen van de business rules en workflows (wie moet voor welke producten en diensten autoriseren? vanaf welk bedrag is er sprake van autorisatie? wat gebeurt er als de medewerker, die moet autoriseren, voor langere tijd afwezig is?)
 - Het functioneel en technisch beheren van het systeem (veelal onder te brengen in een bestaande functie als functioneel en/of technisch beheerder).
4. Facturen worden binnen organisaties veelal geadministreerd in een financieel systeem, van waaruit de betaalbaarstelling wordt geregeld. Om facturen betaalbaar te kunnen stellen, willen organisaties in veel gevallen verifiëren wat er besteld is (bestelling) en wat er ontvangen is (ontvangst). Uiteraard is het mogelijk om de afdeling Crediteuren te laten werken met het bestel- en facturatie systeem, zodat zij –elke keer als er een factuur binnen komt - in het systeem kan verifiëren of de bestelling en de ontvangst in lijn zijn met de factuur. Het spreekt voor zich dat dit inefficiënt is, gegeven de grote aantallen facturen, bestellingen en ontvangsten waar een organisatie mee te maken heeft. Om die reden is het verstandig om een interface te ontwikkelen tussen het bestel systeem en het financiële systeem, waarover bestellingen en ontvangsten worden uitgewisseld. Zo kan de afdeling Crediteuren in het financieel systeem in één oogopslag zien of de driewegscontrole klopt.
5. Een vergelijkbare situatie speelt zich af bij gegevens die tijdens het operationele inkoopproces worden gegenereerd. In bestelsysteem worden bestellingen gegenereerd en die bestellingen moeten naar de leveranciers worden verstuurd. Deze gegevens moeten beschikbaar zijn voor het systeem dat de elektronische facturen verwerkt.
6. Een belangrijke voorwaarde is ook dat de infrastructuur waarover de organisatie beschikt geschikt is of geschikt wordt gemaakt om elektronisch te kunnen bestellen en factureren. Hebben bijvoorbeeld voldoende medewerkers (die geautoriseerd zijn of gaan worden) toegang tot het intranet (veelal wordt via het intranet het externe internet ontsloten).

7.1.3 Acceptatie van elektronisch factureren

1. Geen verplichting, maar ook geen faciliteiten: In Nederland bestaat geen wet of regel die het versturen van elektronische facturen (B2B en/of B2G) verplicht.



- De overheid heeft echter ook niet gezorgd voor de faciliteit dat iedere ondernemer elektronisch een factuur kan aanleveren
2. Een heldere en haalbare business case: Hoewel onderzoek aantoont dat met elektronisch factureren grote voordelen vallen te behalen, realiseert niemand die voordelen. Elektronisch factureren komt alleen van de grond als een heldere en haalbare business case geformuleerd wordt.
 3. De acceptatie van elektronisch factureren kent een 'opstartprobleem' zoals beschreven in paragraaf 5.2
 4. De overheid zich zou moeten beperken tot doelstellingen die zij zelf kan realiseren en niet een traject moet starten met als doel besparing voor het bedrijfsleven. Dit neemt niet weg dat tijdens een traject veel aandacht moet worden besteed aan de belangen van het bedrijfsleven.
 5. (Door verkopers aan MKB) In Europa zijn er marktsegmenten waarin 75% van de kopers hun facturen via automatische incasso betalen, bijvoorbeeld de energiesector. Automatische incasso is voor de partijen die de factuur uitbrengen aantrekkelijk omdat zij weten dat zij in ieder geval hun betalingen zullen ontvangen. Uit deze overwegingen zullen zij niet automatisch positief staan t.o.v. het bieden van de mogelijkheid voor het on-line betalen van hun facturen. Bestaande automatische incasso klanten kunnen kiezen voor e-payment, waarbij de klant controle heeft over het bedrag en de termijn van de betaling. De consequentie kan zijn dat Europese verkopers liever eerst EIP aanbieden, dus zonder payment, met de optie om de betalingsfunctie - misschien - later toe te voegen.
 6. Waarborgen authenticiteit van de herkomst en integriteit van de gegevens: De Nederlandse wet schrijft voor dat bij elektronisch factureren de authenticiteit van de herkomst en de integriteit van de gegevens wordt gewaarborgd. Hoe die waarborgen worden verkregen wordt niet toegelicht. Het komt voor dat de belastingdienst verzoekt om afstemoverzichten op papier. Deze belemmering kan weggenomen worden door landelijk beleid te ontwikkelen hoe ondernemingen voldoen aan de waarborgen.
 7. Regionale verschillen belastingdienst: De wet geeft de nodige bewegingsruimte aan de inspecteur der belastingen. Dit kan er toe leiden dat afhankelijk van de regio waar de onderneming gevestigd is bepaalde vormen van elektronisch factureren al dan niet worden toegestaan. De belastingdienst maakt het ondernemers eenvoudiger door een overzicht te geven van de toegestane methoden voor elektronisch factureren. Daarnaast zou de belastingdienst kunnen streven naar een situatie waarbij de goedkeuring leidt tot een landelijke goedkeuring zodat een bedrijf met meerdere vestigingen in Nederland niet geconfronteerd wordt met verschillende regels.
 8. Onzekerheid / onduidelijkheid m.b.t. de belastingswetgeving c.q. de consequenties daarvan bij 'cross border' elektronisch factureren.



7.1.4 Operatie van elektronisch factureren

1. Naast een bestel en facturatie systeem moet de inkopende organisatie ook een standpunt hebben en hebben gerealiseerd, met betrekking tot de wijze waarop na ingebruikname gegevens tussen het systeem en andere, reeds bestaande systemen binnen de organisatie worden uitgewisseld. Hierbij kan een onderscheid worden gemaakt tussen:- (a) gegevens, die elke keer als het operationele inkoopproces wordt doorlopen, worden gegenereerd; (b) gegevens, die min of meer vast zijn en worden gebruikt zodra het operationele inkoopproces wordt doorlopen.
2. Net als bij de andere vormen van e-procurement- een aantal prestatie-indicatoren moeten zijn gedefinieerd en geoperationaliseerd, waarmee de effecten zichtbaar kunnen worden gemaakt. Immers, op zeker moment heeft een inkopende organisatie haar goedkeuring uitgesproken om elektronisch te gaan bestellen en factureren. Deze goedkeuring is veelal verkregen op basis van een business case, waarin de verwachte, structurele effecten beschreven staan en zijn afgezet tegen de invoering. Om later vast te kunnen stellen of en in welke mate de verwachte, structurele effecten daadwerkelijk optreden, moeten prestatie-indicatoren worden gedefinieerd.

7.2 Uitgangspunten en randvoorwaarden

In deze paragraaf wordt een aantal uitgangspunt en randvoorwaarden geformuleerd dat wordt geacht essentieel te zijn, c.q. leidend te moeten zijn, om te komen tot een betere acceptatie en gebruik van elektronisch factureren in Nederland.

7.2.1 Een aanpak op basis van rule book, business rules en standaards

Argumenten op basis van hergebruik van bestaande infrastructuur, verlagen van acceptatiedrempels, bewezen performance en resultaatgerichtheid leiden tot het uitgangspunt dat gestreefd moet worden naar een aanpak op basis van rule book, business rules en standaards. Hiermee wordt in principe synergie met SEPA ook optimaal mogelijk gemaakt.

7.2.2 Gebaseerd op één internationale standaard

De business rules' en standaards moeten op Europese leest (ISO Global leest) geschoeid zijn, d.w.z. er moet worden gestreefd naar invulling op basis van één internationale standaard die door zoveel mogelijk partijen (lidstaten) wordt opgepakt en geaccepteerd. Deze ene standaard moet dan bij voorkeur niet bestaan uit de som van een aantal reeds bestaande ad-hoc standaarden.



7.2.3 Niet conflicteren met relevante initiatieven

Er vinden initiatieven plaats op Europees niveau (zie bv. 6.2, Europese Commissie) die, geleet op:

- Doelstellingen
- Tijdlijnen
- En
- Deelnemende partijen

en daarmee dus zeggingskracht en resultaatgerichtheid, van een zodanig belang zijn voor de beoogde ontwikkelingen in Nederland dat het bijzonder onverstandig zou zijn om inspanningen te gaan verrichten met het doel om daar vanaf te wijken of te trachten daarop op essentiële punten vooruit te lopen.

7.2.4 Geen verschil tussen B2G en B2B

Vanuit de optiek van het bedrijfsleven kan elektronisch factureren B2G en B2B zowel qua proces als qua inhoud van de elektronische factuur niet verschillend zijn.

7.2.5 Borging participatie MKB

De ontwikkelingen mogen primair op corporates zijn gericht maar moeten zodanig worden ingestoken dat de (mogelijkheden tot) participatie van MKB op voorhand zijn geborgd.

7.2.6 Gebaseerd op een gemeenschappelijke 'business case'

De ontwikkelingen moeten uitgaan van gezamenlijk belang, hetgeen kan worden aangeduid als 'een gemeenschappelijke business case'. In principe qua concept vergelijkbaar met de wijze waarop in Finland in de afgelopen tientallen jaren het gebruik van elektronische facturen tot stand is gekomen. Daarmee ontstaat een 'pull acceptatie'; Het 'opleggen' bij wet of soortgelijk (een 'push acceptatie') kan in eerste instantie een snellere implementatie bewerkstelligen, maar zal in de praktijk (vergeleken met een pull acceptatie) achterblijven op onderwerpen als acceptatie en operatie. Deense ervaringen leren bijvoorbeeld dat de daar gekozen benadering leidt tot de introductie van conversiekosten door bedrijven, hetgeen de over-all doelstellingen qua lastenverlichting nadelig beïnvloedt.

7.2.7 Laagdrempelig

De overgang naar het gebruik van elektronische facturen moet zo laagdrempelig mogelijk zijn.



7.2.8 Passen binnen bestaande regelgeving

- Wat zijn de regels (gov) waarbinnen e.e.a. moet plaatsvinden
- EC 98/34 98/48 ? Andere ?

7.2.9 Vermijden van onzekerheid

Verschillende interpretaties van bestaande wet- en regelgeving (nationaal én internationaal) maar ook verschillende ontwikkelingen dragen bij aan een klimaat waarin onzekerheid bestaat over huidige en toekomstige status van de elektronische factuur en de toepassing daarvan c.q. de ondersteunende functionaliteit. Acceptatie wordt daardoor belemmerd. Het is dus zaak deze onzekerheid te minimaliseren en zicht te bieden op cointinuiteit en borging van de beoogde mogelijkheden en doelstellingen.

7.2.10 Vermijden van belemmeringen

Vermijden van zaken die belemmeren; voorbeelden:

- Opleggen
- In wet vastgelegde standaard (EC uitspraak: ***Legislation should be facilitating, not prescribing***)
- Gebruiksbelemmeringen
- Instabiele (onzekere) toepassingsomgeving



8 Analyse

In dit hoofdstuk vindt een beschouwing plaats van de bevindingen in de verkenning. Deze analyse leidt tot het advies aan het College Standaardisatie in het volgende hoofdstuk.

8.1 Veel bedrijvigheid rondom het thema, maar gebrek aan coordinatie

In Nederland zijn veel partijen actief bezig met het onderwerp elektronisch factureren. Voorzichtig wordt getracht onderling plannen af te stemmen. Dit gebeurt echter niet op een gestructureerde, gecoördineerde wijze.

Uit de verkenning alsmede de geraadpleegde brondocumenten blijkt dat voor zowel overheid als bedrijfsleven enorme voordelen zijn te behalen. Overheid en bedrijfsleven dienen dan ook samen op te trekken in de zoektocht naar de wenselijke oplossing. De overheid doet er verstandig aan middelen ter beschikking te stellen om de start van die samenwerking mogelijk te maken.

8.2 Geen noodzaak voor een standaard, maar het is wel dringend gewenst.

De Nederlandse wet verplicht niet het gebruik van één standaard voor het versturen van elektronisch factureren, laat staan dat er één Europese of wereldwijde standaard zou moeten zijn. Dat betekent dat er geen belemmering is om nu te starten met elektronisch factureren. Met andere woorden: als 2 ondernemingen of overheden elkaar facturen elektronisch willen versturen en de besparingen die zij daarmee nu kunnen realiseren is voldoende, dan is er geen belemmering om te wachten.

Het is echter dringend gewenst om te werken aan een gezamenlijke set afspraken in Europees verband, ook al duurt het daardoor langer voordat elektronisch factureren grootschalig van de grond komt.

8.3 Convergentie in Europa

Nederland dient actief te participeren in Europees verband. Zij kan hiermee bereiken dat de Nederlandse wensen ten aanzien van elektronisch factureren zullen worden opgenomen in de te ontwikkelen standaarden. Hierbij zij opgemerkt dat ook hier afstemming binnen Nederland gewenst is.

8.4 Geen wens tot wetgevend ingrijpen

Wetgeving is het zwaarste middel om elektronisch factureren te implementeren. Het dwingende karakter is niet bij voorbaat wenselijk. Bovendien geldt dat een wet of



andere bestuurlijke maatregel weinig zin heeft als het aan een keuze voor een standaard ontbreekt.

De overheid kan wel toezien op de progressie van de ontwikkelingen. Indien om wat voor reden dan ook elektronisch factureren met een aanpak van samenwerking en afstemming uitblijft, dan is alsnog een wettelijke grondslag het overwegen waard.

Naast een wet is het wellicht een mogelijkheid als overheid elektronisch factureren op te nemen in de algemene voorwaarden.

8.5 Te vroeg voor een implementatie

Gelet op de ontwikkelingen op de deelgebieden is het nog te vroeg om over te gaan op grootschalige implementatie van elektronisch factureren. Wel is het aan te bevelen plannen te ontwikkelen die dit in de toekomst mogelijk maken.

8.6 De overheid als launching customer

De overheid kan een belangrijke bijdrage leveren aan de grootschalige implementatie van elektronisch factureren door op te treden als launching customer.

De overheid als launching customer biedt de volgende voordelen:

- De overheid geeft hiermee het goede voorbeeld.
- De overheid duidt welke standaard zij prefereert.
- De overheid kan een groot volume creëren in relatief korte tijd

Voordat de overheid kan optreden als launching customer moeten afspraken gemaakt zijn over onderwerpen als standaarden.

Zczc 'matchen' met paragraaf 1.2
Zczc waar laten we onderstaande drie ?

8.6.1 Uitdagen versus afwachten

De wet op de omzetbelasting opent de deur naar elektronisch factureren. De praktijk lijkt dat van bedrijven de innovatie wordt verwacht. Zij moeten het initiatief nemen om over te schakelen op elektronisch factureren. De overheid biedt vooralsnog geen steun in de rug om tot actie over te gaan.

8.6.2 De initiatiefnemer

Grootschalige adoptie komt vermoedelijk alleen tot stand wanneer een grote partij in Nederland het initiatief neemt. Dit kan een groot bedrijf zijn, een branche, maar ook de



overheid. Indien de overheid de initiatiefnemer is dient zij overheidsbreed samen af te stemmen en samen te werken.

8.6.3 E-Procurement of alleen elektronisch factureren

Elektronisch factureren maakt onderdeel uit van een keten. Het is evident dat de voordelen bij het realiseren van een geheel geautomatiseerde keten groter zijn dan bij de beperking van het automatiseren van slechts de factuurafhandeling. Bij een focus op realisatie van de hele keten ineens bestaat de kans dat het traject dusdanig complex wordt dat de realisatie in zijn geheel niet slaagt.



9 Advies aan het College

Het Forum Standaardisatie adviseert het College Standaardisatie ten aanzien van elektronisch factureren het volgende te besluiten:

Zczc overheid als launching customer uitdiepen. Overheid stelt dan ook het goed voorbeeld. Positieve uitstraling etc.

9.1 Benoemen van het onderwerp

Het onderwerp elektronisch factureren als een belangrijk thema waarmee overheid en bedrijfsleven grote lastenreductie kunnen realiseren.

Het Forum constateert hierbij dat:

- Succes is alleen mogelijk bij een actieve opstelling van de overheid en participatie van het bedrijfsleven bij de verdere ontwikkelingen
- Eenduidige internationale afspraken en standaarden ontbreken
- Elektronisch factureren onderdeel uitmaakt van de keten e-Procurement. Deze keten mag bij de activiteiten niet uit het oog verloren worden.

9.2 Instellen van een community

Het Forum verzoekt het College middelen beschikbaar te stellen voor de oprichting van een community elektronisch factureren. Deze community dient zorg te dragen voor afstemming tussen overheid en bedrijfsleven. Derhalve dient de community te bestaan uit leden afkomstig van de overheid en het bedrijfsleven.

@@ter discussie Het Forum adviseert deze community onder te brengen bij ECP.nl

@@ter discussie Het Forum adviseert de regie van de community te beleggen bij het ministerie van Economische Zaken.

De community krijgt als opdracht uitvoering te geven aan de volgende taken:

1. Standaardisatie. Deze werkzaamheden omvatten:

- Het coördineren van en investeren in de Nederlandse inbreng in Europese en/of wereldwijde ontwikkelingen



- Het actief bijdragen aan de convergentie van lopende internationale ontwikkelingen
 - Zo nodig mee ontwikkelen aan standaarden
 - Het verstrekken van advies over al dan niet te ondersteunen standaarden in de Nederlandse situatie.
2. Infrastructuur. Het verstrekken van advies aan overheid en bedrijfsleven rondom de infrastructuur benodigd voor het realiseren van elektronisch factureren
 3. Authenticatie en integriteit. De community krijgt de opdracht afstemming te faciliteren tussen standaardisatie, infrastructuur en de controlerende taak van de overheid.
 4. Borgen van participatie. De community krijgt de opdracht samen met de markt te onderzoeken hoe het gebruik van elektronisch factureren door zowel overheid en bedrijfsleven gestimuleerd kan worden. De community krijgt de opdracht de plannen zo te ontwikkelen dat met name bedrijven uit het MKB in staat zijn deel te nemen aan elektronisch factureren.
 5. Regelgeving. De community adviseert het Forum en College Standaardisatie over te nemen maatregelen ter bevordering van elektronisch factureren.
 6. Strategie en invoering. De community dient zich uit te spreken over de gewenste invoering van elektronisch factureren in Nederland en de aansturing van die invoering. Zij werkt hierbij het plan uit de overheid te laten optreden als launching customer.

De community onderzoekt verder de mogelijkheden tot financiering van ontwikkelingen, pilots etc.

9.3 Monitoring

Het Forum verzoekt het College middelen beschikbaar te stellen voor het inrichten van een monitor. De monitor moet inzichtelijk maken wat de voortgang is op het gebied van elektronisch factureren in Nederland.

De resultaten van de monitor dienen terugkerend te worden besproken in het Forum en College Standaardisatie. Naar aanleiding van de bevindingen kunnen Forum en College besluiten tot het nemen van additionele maatregelen.



10 Advies vervolg

Voor het vervolg zullen wij een voorstel doen welk scenario onze voorkeur heeft, wie volgens ons probleemeigenaar zou moeten zijn en welke rol Forum, College en het Bureau moeten spelen in het vervolg.

Discussiepunten:

Onderzoek de ontwikkelingen UBL 2 en de northern european subset

Onderzoek de ontwikkelingen CEN ISSS. Kijk of deze twee op elkaar aansluiten.

Katalyserend effect overheid als launching customer.

Inrichten community?



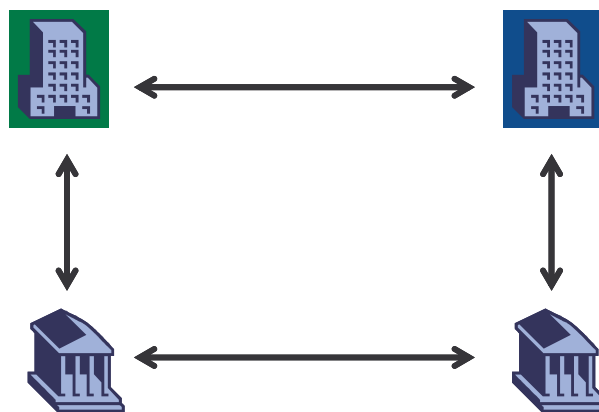
11 Bijlagen

11.1 eInvoicing

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen geschetst hoe (elektronische) facturen passen binnen bedrijfsprocessen en de relaties tussen bedrijven onderling c.q. met hun bank. Voorts geeft deze paragraaf inzicht in de modellen die ten behoeve van het uitwisselen van elektronische facturen en factuurinformatie worden gehanteerd.

11.1.1 De plaats van (elektronisch) factureren in bedrijfsproces

Het basismodel, waarbinnen elektronische facturen worden toegepast, is weergegeven in onderstaande figuur.

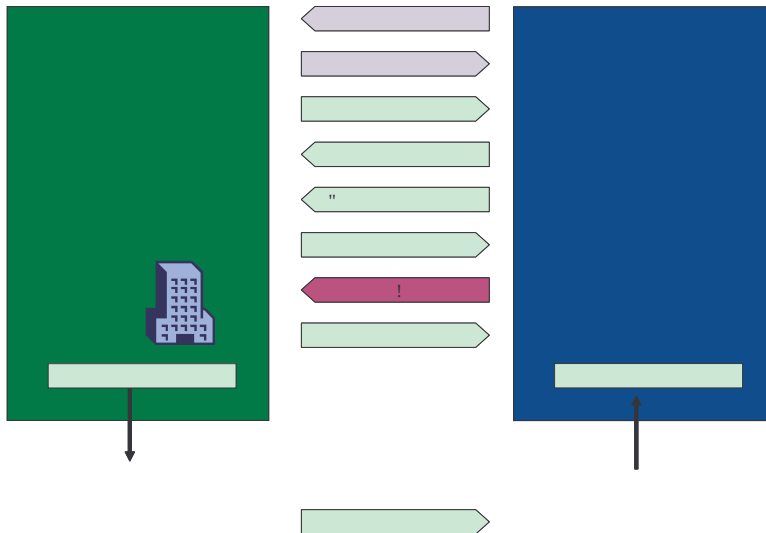


Dit model wordt ook wel het 'four-corner-model' genoemd.

Het wordt gebruikt om weer te geven dat er tussen koper en verkoper een relatie bestaat m.b.t. de uitwisseling van goederen en diensten. De informatie uitwisseling dienomtrent speelt zich ook voornamelijk tussen koper en verkoper af. De informatie die tussen koper en verkoper via hun resp. bank en de relatie tussen de banken wordt uitgewisseld heeft niet primair tot doel (en vaak ook niet de mogelijkheden) om informatie over koop- en verkoop activiteiten uit te wisselen.

Het verzenden van een factuur staat in een bepaalde - tijdvolgordelijke - relatie tot andere elementen in het business proces. In de navolgende figuur worden de stappen in de interactie tussen koper en verkoper nader gepreciseerd²².

²² Alleen de essentiële stappen worden weergegeven.

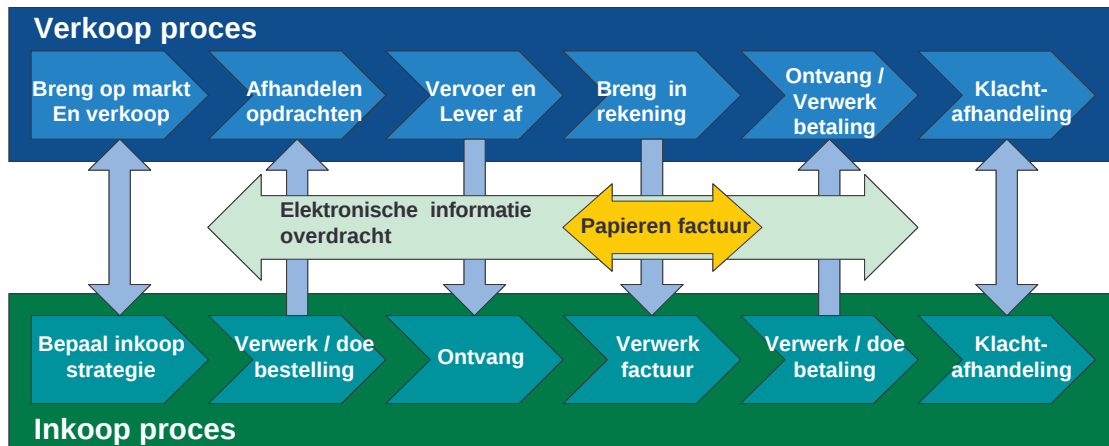


Het verzenden van de factuur wordt in het algemeen voorafgegaan door het bestelproces en gevolgd door het afreken- of betaal proces. Er kunnen verschillende stappen worden onderscheiden die behoren bij het afhandelen van een factuur.

1. **Acceptatie** (Eng: Acceptance) De ontvanger van de factuur behoeft van acceptatie geen expliciete kennisgeving te doen; daartoe bestaat geen verplichting. Het betalen van de factuur impliceert de acceptatie.
2. **Betwisten** (Eng: Dispute); de ontvanger van de factuur kan deze in principe om een aantal verschillende redenen betwisten. In dat geval zal één of meerdere keren een 'correctie accepteer' dan wel 'correctie betwist' stap plaatsvinden
3. **Kopie** (Eng: Copy): de ontvanger van de factuur kan binnen de met de zender van de factuur overeengekomen leveringsvoorwaarden om één of meer additionele copieën van de factuur vragen.
4. **Duplikaat** (Eng: Duplicate) de ontvanger van de factuur kan binnen de met de zender van de factuur overeengekomen leveringsvoorwaarden om één of meer additionele copieën van de factuur vragen

De voornaamste elementen uit de betaalprocessen die hierbij horen omvatten o.a. het versturen van betaalopdrachten, en het verwerken van betaalde en ontvangen bedragen tegen resp. 'accounts payable' en 'accounts receivable' / openstaande posten.

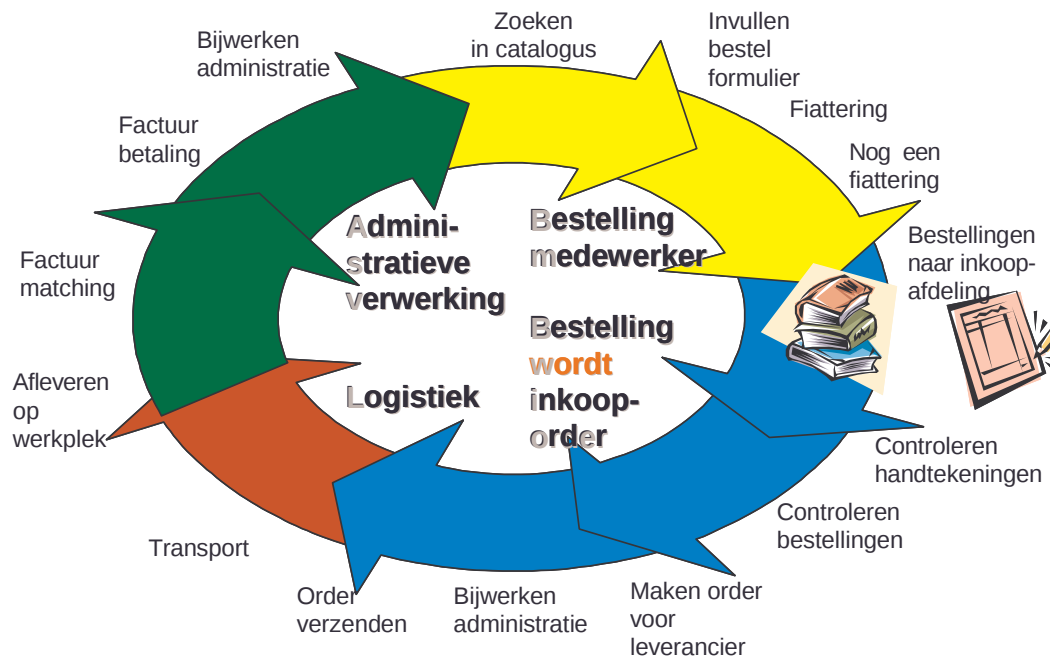
In onderstaande figuur is schematisch weergegeven waar het gebruik van de (papieren factuur) in de interactie tussen verkoop proces en inkoop proces plaatsvindt.



(elektronisch) Factureren heeft relaties tot de volgende bedrijfsprocessen:

- aan de zijde van de verkoper:
 - o voorraadbeheersing, catalogus, orderverwerking, 'accounts receivable'
- aan de zijde van de koper:
 - o inkoopproces, factuurverwerking, 'accounts payable', boekhouding, archiveren en 'auditing'

De gehele cyclus van een inkoop, waarin alle kenmerkende stappen zijn opgenomen, kan dan als volgt schematisch worden weergegeven:





Het voorafgaande ging alleen in op de logische stappen die bij het toepassen van (elektronisch) factureren in een koop- en verkoopproces kunnen worden onderkend. Ter wille van de volledigheid van deze introductie dient ook nog een aantal andere aspecten van elektronisch factureren te worden belicht. Het betreft hier m.n. de wijze waarop de elektronische overdracht van gegevens kan plaatsvinden resp. de aspecten waarmee rekening gehouden dient te worden.

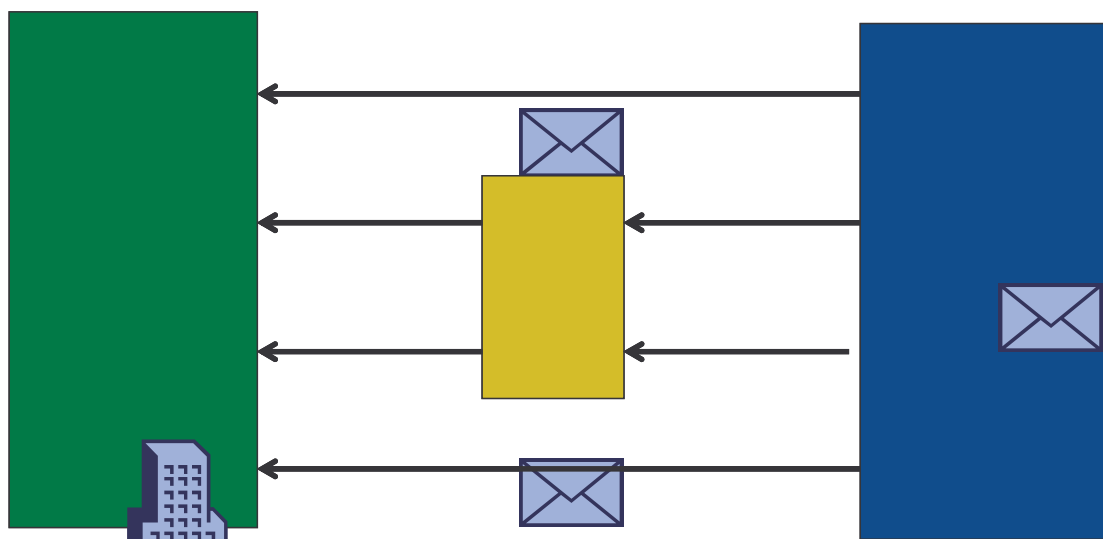
11.1.2 soorten informatie overdracht

Onderstaande figuur geeft schematisch aan op welke wijze de overdracht van factuurinformatie van verkoper (rechts, blauw) naar koper (links, groen) kan geschieden.

Van boven naar beneden:

- Middels een papieren factuur, rechtstreeks
- Middels een papieren factuur naar een partij die de informatie omzet naar een elektronisch bericht dat aan de koper wordt doorgestuurd
- Middels een elektronisch bericht naar een partij die de informatie omzet naar een papieren factuur die aan de koper wordt gestuurd.
- Middels een elektronisch bericht, rechtstreeks.

Het zal duidelijk zijn dat het onderkennen van deze invullingen de mogelijkheden reflecteert die eventueel in een groeiscenario zouden kunnen worden toegepast c.q. mogelijkheden reflecteert die de toepassing van elektronische facturen in relatie tot uiteenlopende bedrijfsgroottes toestaat.





11.1.3 Modellen voor elektronische informatie overdracht

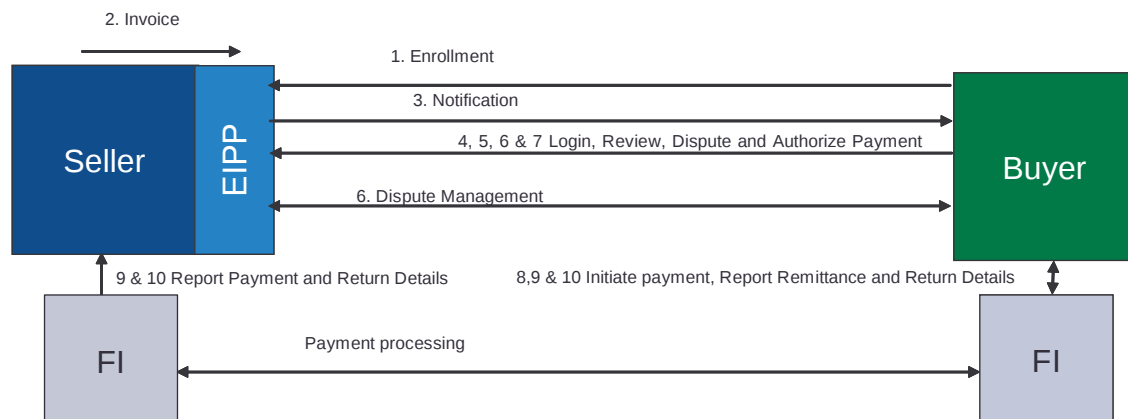
Als de info overdracht volledig elektronisch geschiedt, onderste lijntje uit figuur .., dan is daar een aantal mogelijkheden:

1 – rechtstreeks (EDI, ...)

Dit wordt weergegeven door de onderste lijn tussen koper en verkoper in voorafgaande figuur. Daarbij wordt er van uit gegaan dat er een koppeling tussen de gegevensverwerkende systemen van koper en verkoper bestaat en is overeengekomen die dit mogelijk maakt.

2 – Seller Direct Model

In het 'Seller Direct Model' wordt de factuur informatie op een directe of indirecte wijze door de verkoper elektronisch beschikbaar gesteld. Er dient echter een initiatief van de koper uit te gaan om deze informatie te benaderen, te verwerken en op basis ervan een betaling te laten verrichten. Het beschikbaar stellen van deze informatie geschiedt, logisch gezien, apart van de bedrijfsprocessen in een EIPP omgeving zoals onderstaand aangeduid.



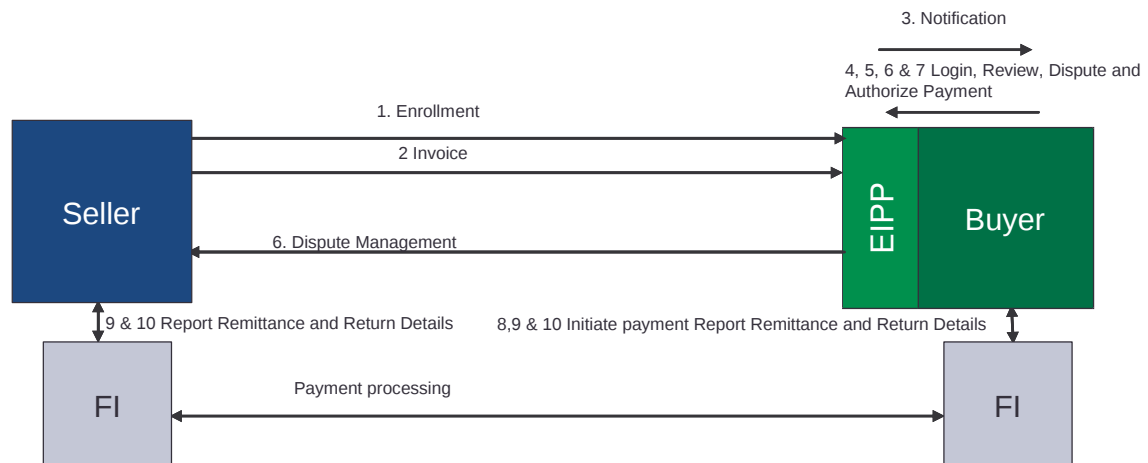
The 'Seller Direct' model. Source NACHA, <http://cebp.nacha.org>

3 – Buyer Direct Model

Als de voorzieningen voor uitwisseling van elektronische informatie niet door de verkoper, maar door de koper worden geboden spreken we van het Buyer Direct Model. In dit model worden de factuurgegevens door de verkoper aan de koper



overgedragen in een daartoe door de koper ingericht systeem. De actie ligt dus daarbij aan de zijde van de verkoper.

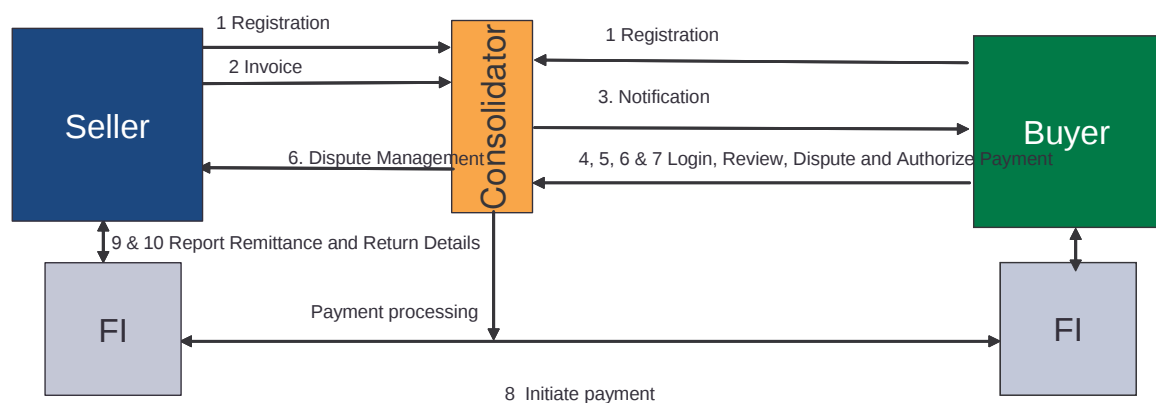


The 'Buyer Direct' model. Source NACHA, <http://cebp.nacha.org>

De koper gebruikt de informatie in het systeem (EIPP in bovenstaande figuur) om te gelegener tijd te verwerken en betalingen te doen verrichten.

4 – Consolidator Model

Het consolidator model is het model waarbij er een derde partij optreedt die tussen koper en verkoper functioneert.



The 'Consolidator' model. Source NACHA, <http://cebp.nacha.org>



Deze partij kan dan aanvullende functionaliteit bieden. De consolidator rol wordt juist d n interessant in de situatie dat er M verkopers relaties voor elektronisch factureren wensen aan te gaan met N kopers. In plaats dat elke van de N kopers dan voorzien moet zijn van informatie uitwisselingsmogelijkheden met elk van zijn verkopers, en elk van de M verkopers voorzien moet zijn van informatie uitwisselingsmogelijkheden met elk van zijn kopers, kan worden volstaan met één enkele verbinding naar een consolidator. Bovendien kan een consolidator zorgen voor bv. aggregatie van facturen.

Merk op:

1. Voor al deze modellen geldt dat er op een aantal aspecten van de elektronische wijze van informatie overdracht afspraken tussen de verzendende en ontvangende partij zullen moeten bestaan. Zie de figuur in 5.2
2. De 'Consolidator' rol behoeft niet door één enkele partij of organisatie te worden ingevuld. Er kan ook sprake zijn van een virtuele organisatie, bestaande uit een aantal partijen (eventueel zelfs uit verschillende sectoren) die acteren op basis van onderlinge, vastgelegde, afspraken.

11.2 Wetgeving m.b.t. elektronische handtekeningen

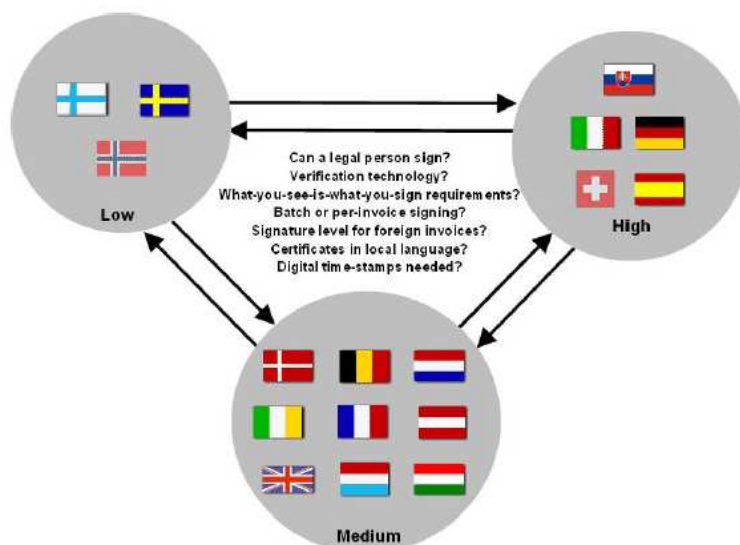
In onderstaande figuur wordt heel globaal en schematisch aangeduid hoe de nationale wetgeving m.b.t. elektronische handtekeningen kan worden geklassificeerd in:

- Low - er worden weinig eisen gesteld
- Via Medium
- Naar High - er zijn zeer stricte regels



Voor partijen die internationaal gebruik wensen te maken van elektronische facturen treedt er dan een probleem op zodra verzendende en ontvangende partij niet in een gebied liggen waarin aan het gebruik van de elektronische handtekening dezelfde eisen worden gesteld. Dit wordt aangeduid door de navolgende figuur.

Het zal duidelijk zijn dat het 'cross-border' gebruik van elektronische facturen hierdoor vooralsnog niet gestimuleerd wordt; dit verklaart ook in zekere mate de Europese initiatieven die momenteel worden ontplooid om de verschillen te minimaliseren of zelfs weg te werken.





11.3 Een voorbeeld van de informatie in een elektronische factuur

In onderstaande tabel is, ten behoeve van een bijdrage aan de juiste beeldvorming, een deel weergegeven van de informatie die is opgenomen in een elektronische factuur volgens het in België geaccepteerde BMF100 formaat.

De informatie is, ter wille van het voorbeeld, in de linkerkolom gegroepeerd in logische segmenten waarvan in de rechterkolom voor de (menselijke) lezer de betekenis is weergegeven. Duidelijk zal zijn dat de factuurinformatie, zoals weergegeven in de linkerkolom, niet geschikt is voor weergave aan medewerkers ten behoeve van be-/afhandeling van de factuur.

Informatie in bestand	Betekenis
UNB+UNOA:3+5006202900174:ZZZ+54001200 00188:ZZZ+010105:1155+2++BMF001INVOIC +++BMFAGREEMENT01' UNH+INVOIC2+INVOIC:D:96A:UN:BMF100'	The invoice is sent from company with Isabel ID number 5006202900174 to company 5400120000188 on 5 January. It is an INVOIC Edifact message version D96A according to the BMF100 standard.
BGM+380+INV2001/6501+9'	This is an original invoice; the invoice number is INV2001/6501
DTM+454:20010105:102' DTM+35:20010103:102' DTM+137:200101051155:203'	The invoice date is 5 January 2001; the file has been created by the EDI system on the same day. It is an invoice for goods delivered 3 January 2001.
FTX+AAI+++FOR MORE INFORMATION CONTACT THE FREE NUMBER 080025233' FTX+PMT+++1234567890/02' FTX+URL+++WWW.ISABEL.BE'	Free text information; The reference to be used when paying the invoice Reference to the website of the seller, were invoice details could be published.
NAD+BY+++ELEKTRO SHOP+NIEUWSTRAAT 70+BRUSSEL++1000' RFF+VA:BE12345657865' CTA+IC+:PURCHASING' COM+025451470:FX'	The buyer is a company named Elektro Shop. It's VAT number is BE12345657865. The contact person for that company is some one from thePurchasing department and his/her fax number is 02/5451470.
NAD+SU+++ISASERVER+KEIZERINLAAN 13+BRUSSEL++1000' FII+RH+210123456789' RFF+VA:BE45530509' RFF+XA:RCB 593597'	The goods are sold by IsaServer. The company registration number and VAT number are indicated, as is the account number of IsaServer.
NAD+DP+++ELEKTRO ANTWERPEN+MEIR 46+ANTWERPEN++2000' NAD+DP+++ELEKTRO SHOP+NIEUWSTRAAT 70+BRUSSEL++1000'	The goods are delivered on two different locations, in Brussels and in Antwerp. CUX +2:EUR:4+3:USD:11+1.1182' The amounts on the invoice are in Euro; the customer will however pay in \$ - one \$ equals 1.1182 Euro.
PAT+1++5:3:D:30' PAT+22' DTM+12:20010115:102' PCD+12:5'	The invoice is to be paid 30 days after invoicing date. There is a conditional, financial discount of 5% if the invoice is paid before 15 January. (The corresponding



ALC+A++++DI' TAX+7+VAT+++:::21' MOA+204:5000' TAX+7+VAT+++:::6' MOA+204:500' ALC+C++++ABL' TAX+7+VAT+++:::6' MOA+23:100' ALC+A++++EAB' TAX+7+VAT+++:::21' MOA+109:2250' TAX+7+VAT+++:::6'	amounts are indicated in the ALC group). There is a discount on the complete invoice of 10 % - being 5500 EUR, divided over the two VAT percentages. There is also a charge of 100 EUR - Packaging costs on which 6% VAT has to be calculated. The conditional, financial discount amounts to 2250 Eur on the product with 21% VAT and 230 Eur on the product with 6 % VAT.
--	--

Gegevensverwerkende systemen kunnen de informatie uit een dergelijke vorm van elektronische factuur rechtstreeks interpreteren en verwerken. Om dat voor menselijke gebruikers mogelijk te maken dient een conversie naar een voor deze gebruiker acceptabel en bruikbaar formaat te geschieden. Onderstaand een voorbeeld van de toepassing daarvan.

Invoice Number TEST2001190938

Standard: BMF100

Invoice Number TEST2001190938 Entry Date: 6/11/2001 Payment due by 6/21/2001

Supplier	Customer	Delivery Address	Payment Info	Payment Conditions
Name IsaServer N.V. CUSTOMER CARE Tel: (0800) 25 232 Fax 02/545.17.19	Address KEIZERINLAAN 13-15 1000 BRUSSEL (BE)	References VAT number: BE45530509 Trade Registry Nr.: RCB 593597 Account Numbers:		

Nr.	Article Nr.	Description	Invoiced Qty.	Delivery Date	Unit Price	VAT	Amount ex. V.
1		Basispakket Isabel 4.0	2	5/1/2001 - 5/31/20	7.00 EUR	21 %	14.00 EUR
2		Isabel Off-Line	6	5/1/2001 - 5/31/20	2.50 EUR	21 %	15.00 EUR
3		Import/export bankbestanden	2	5/1/2001 - 5/31/20	7.00 EUR	21 %	14.00 EUR
4		MultiSign	2	5/1/2001 - 5/31/20	7.00 EUR	21 %	14.00 EUR
5		Domiciliëringen	2	5/1/2001 - 5/31/20	5.00 EUR	21 %	10.00 EUR
6		Forfait directe connectie	2	5/1/2001 - 5/31/20	20.00 EUR	21 %	40.00 EUR
7		Bijkomende banken	3	5/1/2001 - 5/31/20	6.00 EUR	21 %	18.00 EUR

Details ... Amounts per VAT rate

Totals					
Amount VAT excl.	VAT	Amount VAT incl.	Advance	To be paid	
125.00	26.25	151.25		151.25	EUR



11.4 Typen facturen

- Pro-forma
- Commercial
- Credit Note
- Debit Note
- Commission Note
- Consolidated
- Prepayment
- Self-Billed
- Delcredere
- Factored